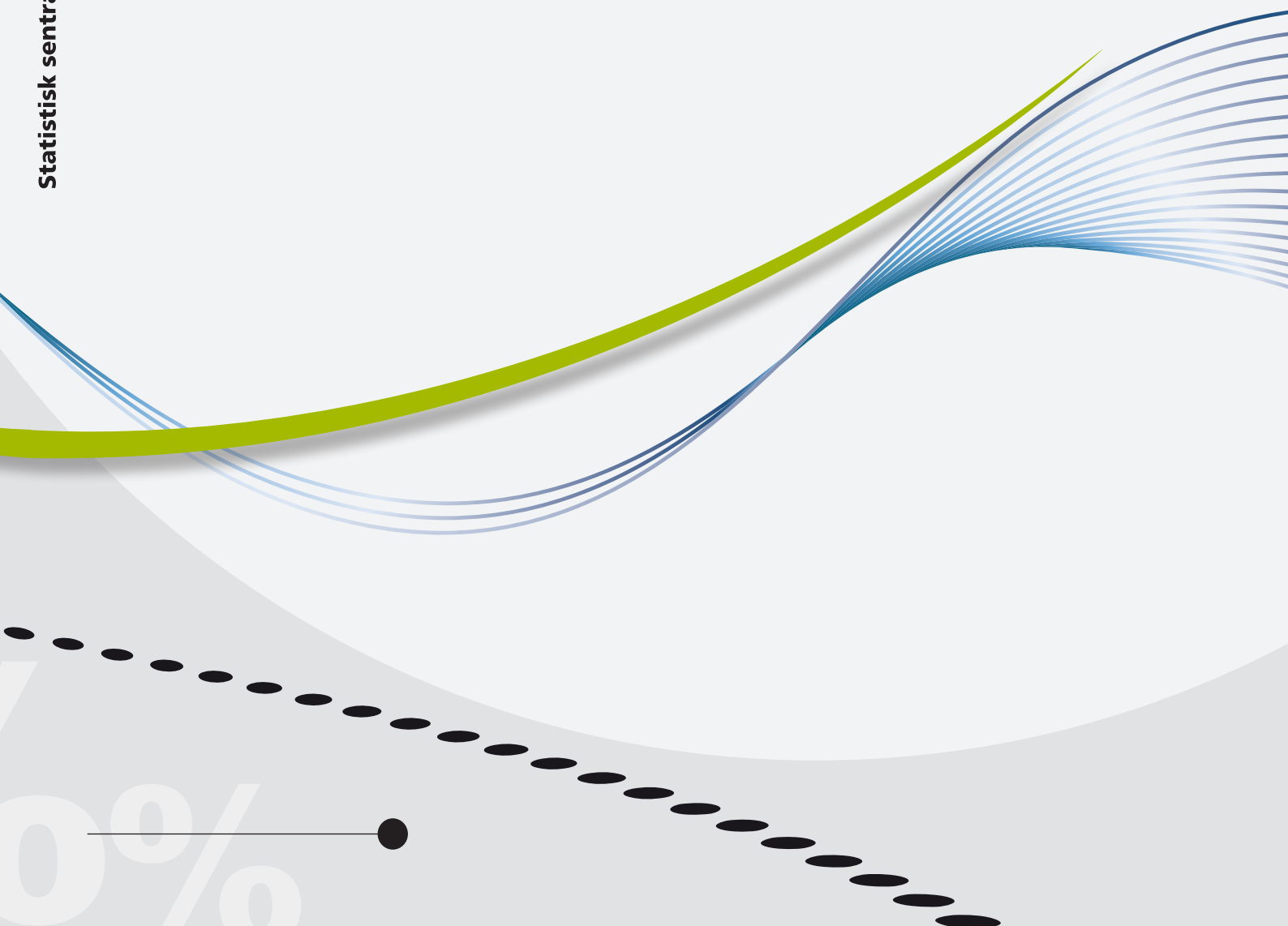

Sverre Amdam

Undersøkelse om rusmidler og tobakk 2015

Dokumentasjon

Sverre Amdam

Undersøkelse om rusmidler og tobakk 2015

Dokumentasjon

Notater I denne serien publiseres dokumentasjon, metodebeskrivelser, modellbeskrivelser og standarder.

Forord

Denne rapporten beskriver gjennomføringen av undersøkelsen om tobakk- og rusmidler 2015. Undersøkelsen ble gjennomført av Statistisk sentralbyrå (SSB) i samarbeid med Statens institutt for rusmiddelforskning (Sirus).

Ved Seksjon for personundersøkelser har Sverre Amdam hatt ansvaret for å gjennomføre undersøkelsen. Thore Nafstad Bakke ved Seksjon for datafangst, næringsliv og populasjoner har trukket utvalget. Solveig Myklestad, ved Seksjon for personundersøkelser har vært ansvarlig for programmering av spørreskjema og tilrettelegging av data. Anna-Karin Medvik ved Seksjon for metoder har vært ansvarlig for vektig av dataene.

Statistisk sentralbyrå, 26. oktober 2015

Anne Sundvoll

Sammendrag

Statistisk sentralbyrå (SSB) har gjennomført undersøkelsen om tobakk- og rusmidler årlig siden 2012. Undersøkelsen er finansiert av Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS). Hovedformålet med undersøkelsen er å kartlegge nordmenns bruk og vaner knyttet til alkohol, tobakk og andre rusmidler. I denne dokumentasjonsrapporten presenteres en metodisk dokumentasjon av datainnsamlingen.

Utvalget er trukket blant personer i alderen 16-79 år. Utvalget er trukket disproporsjonalt for å sikre flere observasjoner i aldersgruppen 16-30 år. Vekter som korrigerer for denne overrepresentasjonen i den yngste aldersgruppen er dokumentert i rapporten.

Det ble oppnådd intervju med 61 prosent av utvalget. Den viktigste årsaken til at vi ikke fikk svar fra alle var at vi ikke kom i kontakt med alle personene i utvalget. Andelen vi ikke oppnådde kontakt med var på 22 prosent. I tillegg var det 13 prosent som oppga at de ikke ville delta, samt fire prosent som av ulike årsaker var forhindret fra å delta. I denne rapporten dokumenterer vi skjevheter som følge av dette frafallet.

Abstract

The survey on tobacco and drugs has been conducted annually since 2012 by Statistics Norway (SSB), and this is the fourth time it is carried out by SSB. The study is funded by the National Institute for Alcohol and Drug Research (SIRUS). The main purpose of the survey is to map Norwegians' use and habits related to alcohol, tobacco and drugs. This documentation report presents a methodical documentation of the data collection.

The sample consists of persons aged 16-79 years. The sample is drawn disproportionately to make more observations from the age group 16-30. Weights that correct for this overrepresentation are documented in the report.

It was conducted interviews with 61 per cent of the total sample. The main reason why we did not get an answer from all was that we did not get in contact with all the people in the sample. The proportion we did not achieve contact with was 22 per cent. In addition, there were 13 per cent that would not participate once they were contacted, and 4 per cent that, for different reasons was unable to conduct the survey. In this report we document biases resulting from the non-response.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
Innhold	6
Bakgrunn og formål	7
1. Utvalg	7
2. Datainnsamling	8
2.1. Innsamlingsmetode.....	8
2.2. Feltperiode.....	8
3. Datakvalitet	9
3.1. Skjevhet.....	9
3.2. Frafall.....	10
4. Statistisk usikkerhet og feilmarginer ved utvalgsundersøkelser	13
4.1. Eksempel på bruk av formel og tabell.....	15
5. Innsamlings- og bearbeidingsfeil	15
6. Vekter	16
6.1. Framstilling av vekter.....	16
6.2. Designvekter.....	16
6.3. Frafallsvekter.....	17
Vedlegg 1: IO-brev	18
Vedlegg 2: Foresattebrev	19
Vedlegg 3: Hjelpkort til intervjuet	20
Vedlegg 4: Brosjyre	21
Vedlegg 5: Spørreskjema	22
Vedlegg 6: Instruks til intervjuere	50
Figurregister og tabellregister	58

Bakgrunn og formål

Våren 2015 gjennomførte Statistisk sentralbyrå (SSB) for fjerde året en intervjuundersøkelse om tobakk- og rusmidler. Undersøkelsen er gjennomført i samarbeid med Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS). Formålet er å kartlegge bruken av tobakk, alkohol og andre rusmidler i ulike grupper av befolkningen. Undersøkelsen er med å danne grunnlag for tiltak og evaluering av virkemidler på rusmiddelfeltet. Hovedresultater fra undersøkelsen vil blant annet bli publisert i rapporten "Rusmidler i Norge", som kan lastes ned gratis fra www.sirus.no.

I tillegg til et fast sett av spørsmål for å kartlegge bruk av ulike rusmidler og tobakk, inneholder spørreskjemaet også en gruppe spørsmål som rulleres hvert år. I 2015 gjaldt dette spørsmål om arbeidsliv og alkohol, samt alkoholkonsum i ulike kontekster. Det ble også lagt til enkelte spørsmål i skjemaets faste del. Dette gjaldt spørsmål knyttet til kjøp av alkohol i utlandet og på tax-free.

Intervjutiden varierer etter alder og forbruk. For eksempel stilles spørsmål om bruk av alle narkotiske stoffer og prestasjonsfremmende midler kun til personer i alderen 16-64 år.

I dette notatet presenteres en metodisk dokumentasjon av datainnsamlingen. Tabell 1 viser nøkkeltallene for undersøkelsen.

Tabell 1. Nøkkeltall

Nøkkeltall	Antall	Prosent
Utvalg (personer trukket ut for intervju)	3 700	100
Avgang (døde, personer bosatt i utlandet)	19	0,5
Bruttoutvalg	3 681	100
Frafall	1 439	39
Nettoutvalg (personer oppnådd intervju med)	2 242	61
Innsamlingsmetode: Telefonintervju		
Intervjutid: Varierende, mellom 15 og 30 minutter i snitt		
Feltperiode: 27. april- 04. juli 2015		

1. Utvalg

Utvalget er trukket fra SSBs befolkningsregister (BeReg) som er SSBs kopi av Folkeregisteret. Det er trukket et tilfeldig utvalg av 3 000 personer i alderen 16-79 år og et tilfeldig utvalg av 700 personer i alderen 16-30 år. Alderen regnes pr 1.1 2015.

Trekkdesignet medfører disproporsjonalitet i sammensetningen av utvalget. Dette må korrigeres med vektorer dersom en ønsker å beregne resultater for hele utvalget samlet, eller for den yngste delen av utvalget. Vi velger likevel å overrepresentere ungdom i utvalget for at man bedre skal kunne studere forskjeller i bruk av rusmidler blant ungdom.

Tabell 2 Utvalg fordelt på kjønn og aldersgrupper

Aldersgrupper	Menn	Kvinner	Totalt
16 - 19 år	179	197	376
20 - 29 år	532	493	1 025
30 - 39 år	285	269	554
40 - 49 år	313	268	581
50 - 59 år	235	244	479
60 - 69 år	213	199	412
70 - 79 år	130	143	273
Totalt	1 887	1 813	3 700

2. Datainnsamling

2.1. Innsamlingsmetode

Dataene ble samlet inn ved telefonintervju.

I forkant av intervjuet ble det sendt ut et informasjonsbrev, en brosjyre og et hjelpekort til alle som var trukket ut (se vedlegg 1 til 4). Foresatte til respondenter under 18 år mottok et eget informasjonsbrev om undersøkelsen. Formålet med informasjonsbrevet og brosjyren er å sørge for at de som er trukket ut blir orientert om undersøkelsesopplegg, tema for undersøkelsen og personvern. I undersøkelsen var det nødvendig å hente inn så nøyaktige beregninger som mulig for alkoholenheter. Derfor ble det benyttet et hjelpekort for beregning av alkoholenheter (se vedlegg 4).

2.2. Feltperiode

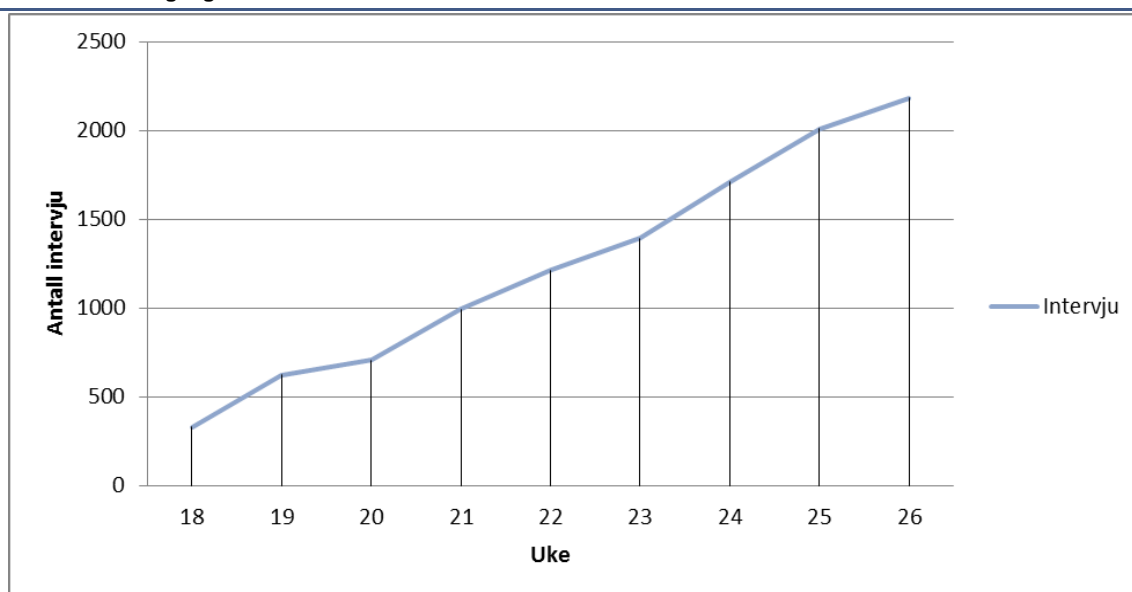
Datainnsamlingen ble gjennomført i perioden 27. april til 4. juli

Utvalget ble delt i tre like tilfeldige puljer. De 1 187 personene i pulje 1 mottok informasjonsmateriell kort tid før oppstart 27. april. To uker etterpå mottok nye 1 333 personer (pulje 2, samt de uten registrert telefonnummer) informasjonsmateriell. Om lag to uker etter dette igjen mottok de siste 1 180 personene (pulje 3) informasjonsmateriellet. En slik oppdeling ble valgt for å sikre at det ikke gikk for lang tid mellom mottak av informasjonsmateriell og kontaktforsøk fra intervjuer, samt at vi kunne konsentrere arbeidsinnsats og ulike tiltak mot hver gruppe.

I løpet av datainnsamlingen ble det sendt ut brev og SMS til de personene vi ikke klarte å komme i kontakt med. Det ble i tillegg sendt brev til de som tidligere hadde oppgitt at de ikke ville eller kunne delta, med en oppfordring om å delta ved neste kontaktforsøk. I brev og SMS ble det spurt etter oppdatert kontaktinformasjon.

Figur 1 viser en oversikt over svarinnngang gjennom hele feltperioden.

Figur 1. Oversikt svarinnngang

Figuren viser en relativt jevn svarinnngang gjennom hele feltperioden. Dette skyldtes først og fremst at utvalget ble delt inn i tre utsendingspuljer, noe som førte til at det ble jobbet jevnt med om lag like mange respondenter gjennom hele datafangsten. Den litt lavere svarinngangen i uke 20 skyldes helligdag, og at det kun ble jobbet med oppfølging i denne perioden.

3. Datakvalitet

3.1. Skjevhet

Utvalgsskjevhet innebærer at fordelingen etter et bestemt kjennemerke er annerledes blant dem som ble trukket til undersøkelsen enn i befolkningen som helhet. Slik skjevhet kan oppstå i utvalgstrekkingen hvor tilfeldigheter kan føre til at enkelte kjennemerker er ulikt fordelt i utvalget og populasjonen (*utvalgsvarians*). Denne skjevheten skyldes tilfeldigheter i trekkingen. For å forhindre dette ble utvalget i undersøkelsen kontrollert for skjevheter i alder, kjønn og fylke under trekkingen.

Dersom det likevel er slik at grupper er underrepresentert i bruttoutvalget, vil de veie for lite i de samlede resultatene. Det vil igjen bety at dataene vi har etter endt undersøkelse ikke representerer et tverrsnitt av det norske folk. Slike skjevheter er imidlertid erfaringsmessig små.

Det kan også oppstå skjevheter i forbindelse med *avganger*. Med avganger menes personer som ikke lenger er i målgruppen for undersøkelsen – herunder døde, personer bosatt i utlandet i minst 6 måneder (utvandret) og personer bosatt på institusjon. I denne undersøkelsen var det 19 avganger av et utvalg av 3 700. Andelen avganger er lav og har ikke ført til noen betydelige skjevheter i utvalget.

De personene vi står igjen med etter at vi har fjernet avgangene, kalles *bruttoutvalget*. Dette er personene vi faktisk forsøker å intervju. Personene vi oppnådde intervju med, kalles *nettoutvalget*. Differansen mellom brutto- og nettoutvalget kalles *fracfall*. Fracfall kan introdusere skjevheter i en utvalgsundersøkelse. Når fordelingen mellom brutto- og nettoutvalget for et bestemt kjennemerke er annerledes blant de som svarte enn blant de som ble forsøkt intervjuet kan det føre til skjevhet. Det innebærer at nettoutvalget ikke er statistisk representativt for målgruppen. Skjevhet i forhold til ett kjennemerke medfører ikke nødvendigvis at nettoutvalget er skjevt i forhold til andre kjennemerker. På den annen side gir godt samsvar mellom fordelingene i netto- og bruttoutvalget for ett eller flere kjennemerker ingen garanti for at utvalget ikke er skjevt på andre kjennemerker.

I vurderingen av utvalgsskjevhet bør en knytte større oppmerksomhet til avvikene mellom netto- og bruttoutvalget enn mellom bruttoutvalget og populasjonen.

Når det gjelder sammenlikninger mellom netto- og bruttoutvalget, er det alltid en risiko for at personene som faktisk har deltatt (nettoutvalget), skiller seg systematisk fra de personene som ikke har deltatt (frafallet). Hvis temaet en studerer (den avhengige variabelen) har en særlig sterk sammenheng med kjennetegn som er skjevt fordelt i utvalget, for eksempel kjønn, alder, landsdel og utdanningsnivå, kan en vurdere å vekte datamaterialet for å redusere effekten av skjevhetene. Da vil all skjevhet med hensyn til de variablene man vekter etter bli rettet opp. På den annen side gir godt samsvar mellom fordelingene i netto- og bruttoutvalget for ett eller flere kjennemerker ingen garanti for at utvalget ikke er skjevt på andre kjennemerker.

Tabell 3. Bruttoutvalg, frafall og nettoutvalg og differansen mellom netto- og bruttoutvalg fordelt på kjønn, alder og landsdel. Prosent

	Bruttoutvalg	Frafall	Nettoutvalg	Netto-Brutto
Kjønn				
Menn	51	53,3	49,5	-1,5
Kvinner	49	46,7	50,5	1,5
Alder				
16-20 år	13,0	10,3	14,9	1,9*
21-30 år	27,4	31,4	22,7	-4,7*
31-40 år	13,9	15,3	12,9	-1,0
41-50 år	15,6	15,1	15,2	-0,4
51-60 år	13,1	13,1	12,6	0,5
61-79 år	17,1	15,0	21,8	4,7*
Landsdel				
Oslo og Akershus	24,3	23,4	22,4	-1,9
Hedmark og Oppland	7,4	7,1	8,4	1,0
Østlandet ellers	18,4	17,4	18,0	-0,4
Agder og Rogaland	14,8	15,2	15,6	0,8
Vestlandet	17,5	17,2	18,1	0,6
Trøndelag	8,4	9,3	8,4	0,0
Nord-Norge	9,2	10,4	9,1	-0,1
Utdanningsnivå				
Ingen, uoppgitt eller grunnskole	34,2	42,6	30,8	-3,4*
Videregående	37,9	38,4	37,8	-0,1
Høyskole eller universitet, lavere nivå	21,7	15,0	24,3	2,6*
Høyskole eller universitet, høyere nivå	6,2	3,4	7,1	1,1
Antall	3 681	1 458	2 242	

*Signifikant på 5 prosent nivå.

Tabell 3 viser sammenhengen mellom bruttoutvalget, frafallet og nettoutvalget for sentrale kjennetegn som kjønn, alder, landsdel og utdanningsnivå. Tabellene viser også hvor store prosentvise avvik vi har mellom fordelingen av disse kjennemerkene i netto- og bruttoutvalget.

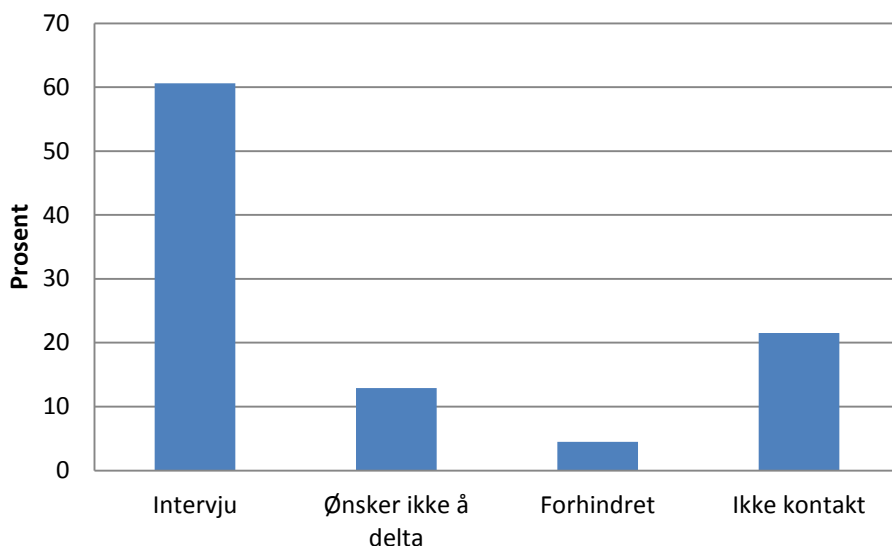
Tabellen viser at kvinner er noe overrepresentert i nettoutvalget, men forskjellen er liten og ikke signifikant. Fordelingen på de ulike aldersgruppene avviker noe mellom netto- og bruttoutvalget. Forskjellen er størst i aldersgruppen 21-30 år, som er underrepresentert i nettoutvalget med 4,7 prosentpoeng, og den eldste aldersgruppen (61-79 år), som er overrepresentert med 4,7 prosentpoeng. Disse avvikene er signifikante. Det er ingen klare forskjeller i fordelingen mellom ulike landsdeler.

Respondenter med ingen utdanning og grunnskole er underrepresentert med henholdsvis 3,4 prosentpoeng, mens personer med utdanning på nest høyeste utdanningsnivå er overrepresentert med 2,6 prosentpoeng.

3.2. Frafall

Det vil alltid være en del personer som av ulike grunner ikke kan eller vil delta i intervjuundersøkelser. Vi deler årsaker til frafall inn i tre kategorier: 1) De som ikke ønsker å delta, 2) De som er forhindret fra å delta på grunn av språkproblemer eller sykdom, og 3) de vi ikke har lyktes å komme i kontakt med i løpet av feltperioden (angitt som "Ikke kontakt").

Figur 2. Svarprosent og årsaker til frafall i prosent

Figur 2 viser at "Ikke kontakt" var den hyppigste frafallsgrunnen og at den var årsak til 55 prosent av frafallet. 33 prosent av frafallet skyldtes at respondenten ikke ønsket å delta, mens 11 prosent av frafallet oppsto fordi intervjuobjektet var forhindret fra å delta.

Tabell 4 viser hvordan bruttoutvalget fordeler seg prosentvis på intervju og ulike årsaker til frafall etter kjønn, alder, landsdel og utdanningsnivå.

Tabell 4. Svarprosent og årsaker til frafall etter kjønn, alder, landsdel og utdanning. Prosent av bruttutvalg

	I alt	Intervju	Ønsker ikke å delta	Forhindret	Ikke kontakt	Antall personer
I alt	100	60,9	12,9	4,5	21,5	3 681
Kjønn						
Mann	100	58,8	14,0	4,3	22,1	1 846
Kvinne	100	62,4	12,1	3,0	22,2	1 800
Aldersgrupper						
16-20 år	100	68,7	9,8	1,5	20,0	479
21-30 år	100	55,6	12,1	4,6	27,6	1 014
31-40 år	100	56,9	9,8	5,7	27,7	513
41-50 år	100	62,1	14,5	2,2	21,1	578
51-60 år	100	61,1	15,3	2,9	20,7	483
61-79 år	100	66,5	15,8	3,8	13,9	633
Landsdel						
Akershus og Oslo	100	62,5	10,6	4,3	22,6	899
Hedmark og Oppland	100	62,2	12,7	1,5	23,6	275
Østlandet ellers	100	63,1	12,2	3,5	21,2	681
Agder og Rogaland	100	59,7	17,0	3,6	21,2	546
Vestlandet	100	62,3	13,1	4,2	20,6	647
Trøndelag	100	57,2	12,2	2,6	28,0	311
Nord-Norge	100	56,0	14,4	3,5	26,1	341
Utdanningsnivå						
Ingen, uoppgitt eller grunnskole	100	51,3	14,1	6,0	28,6	1 264
Videregående	100	60,9	15,4	2,3	21,5	1 403
Høyskole eller universitet, lavere nivå	100	72,9	8,5	1,9	16,7	802
Høyskole eller universitet, høyere nivå	100	74,9	6,9	4,7	13,4	231
Antall		2 242	478	134	827	3 681

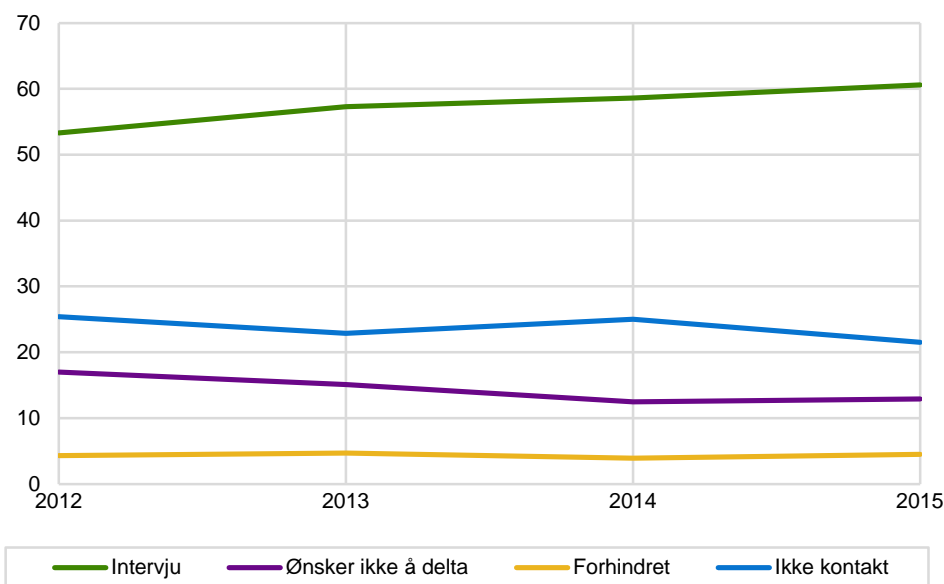
Tabellen viser at kvinner har noe lavere frafall enn menn. Dette skyldes lavere andel «forhindret», kombinert med at flere kvinner blir med når vi først får tak i dem. Kjønnforskjellene er imidlertid svært små.

Frafallet høyest i aldersgruppen 21-40 år. Dette henger sammen med at personer i disse aldersgruppene er vanskeligst å få tak i (høyere andel «ikke-kontakt» enn blant de eldre). Unntaket er de yngste, som har lav ikke-kontakt andel. Forskjellen beror på ulikt tilgjengelighetsmønster i ulike aldersgrupper. Hvis man ser på andelen som ikke ønsker å delta i ulike aldersgrupper, ser man at yngre aldersgrupper er mer villig til å delta om vi først får tak i dem, noe som utjevner ulikheten i svarprosent noe.

Forskjellene mellom landsdeler er små, men man ser en noe lavere svarprosent i Agder/Rogaland, Trøndelag og Nord-Norge.

Tabellen viser at frafallet minker med økende utdanning. Spesielt personer som har lav, ingen eller ikke har registrert utdanning i SSB sine registre har lav intervjuandel relativt sett. I denne gruppen fikk vi kun intervju med 51 prosent av utvalget. I gruppen med videregående fikk vi intervju med 61 prosent, som er veldig likt det totale snittet, mens vi fikk intervju med godt over 70 prosent av de med høyere utdanning. Man kan videre se at forskjellene skyldes at de med lavere eller ingen utdanning både er vanskeligere å få tak i, samt at de i mindre grad ønsker å være med om man får tak i dem.

Figur 3. Utvikling i svarprosent og frafall 2012-2015

Figur 3 viser utviklingen i svarprosent og frafallsårsakene «ønsker ikke å delta», «forhindret» (inkluderer annet frafall) og «ikke kontakt» siden undersøkelsen ble gjennomført første gang av SSB i 2012 og frem til 2015. Frafallet har minnet over tid, noe som skyldes at både andelen som ikke ønsker å delta er redusert (økt rekrutteringsrate), samt at andelen vi ikke har kommet i kontakt med er redusert (økt kontaktrate). Økningen i kontaktrate forklarer bedret svarprosent i 2015, og er et resultat av at SSB har fått bedre kontaktinformasjon i utvalgsundersøkelsene. Andelen som er forhindret har ligget stabilt på i underkant av fem prosent.

4. Statistisk usikkerhet og feilmarginer ved utvalgsundersøkelser

Utvalget til undersøkelsen er trukket tilfeldig fra BeReg, Statistisk sentralbyrås kopi av Folkeregisteret. Gjennom utvalgsundersøkelser kan vi anslå forekomsten av ulike fenomener i en stor gruppe (populasjonen) ved å måle forekomsten bare i et mindre utvalg som er trukket fra populasjonen. Det gir store besparelser sammenlignet med om vi skulle gjennomført målingen i hele populasjonen, men samtidig får vi en viss usikkerhet i anslagene. Denne usikkerheten kan vi beregne når vi kjenner sannsynligheten for at hver enkelt enhet i populasjonen skal bli trukket til utvalget.

Metoden som brukes til å beregne et anslag (estimatet), kalles en estimator. Det er to aspekter ved en estimator som er viktige. For det første bør estimatoren gi omtrent korrekt verdi ved gjentatte forsøk. Det vil si at den "treffer målet" i den forstand at ved gjentatt trekking av utvalg, vil gjennomsnittsverdien av estimatene være sentret rundt den sanne populasjonsverdien; estimatoren er *forventningsrett*. I tillegg trenger vi et mål på hvor stor variasjon rundt populasjonsverdien estimatene har ved gjentatt trekking av utvalg. Det er denne variasjonen som er den statistiske usikkerheten til estimatet, og det vanlige målet er *standardfeilen*, *SE* (fra det engelske begrepet "standard error"), til estimatet. *SE* er definert som det estimerte standardavviket til estimatoren. *SE* forteller dermed hvor mye et anslag i gjennomsnitt vil avvike fra den sanne verdien.

Som en illustrasjon: La oss si vi ønsker å estimere prosentandelen kvinner, P_0 , i en befolkning (populasjon) med størrelse N . Anta utvalget av størrelse n er trukket tilfeldig, det vil si at alle enheter har samme sannsynlighet n/N for å bli med i utvalget. La P være prosentandelen kvinner i utvalget. Da er P en forventningsrett estimator for P_0 og standardfeilen er gitt ved:

$$SE(P) = \sqrt{\frac{P(100 - P)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)}.$$

Estimeringsfeilen vi begår er forskjellen mellom P og P_0 . Denne er selvfølgelig ukjent, men vi kan gi et anslag, *feilmarginen*, på hvor stor den med en gitt sannsynlighet kan være. Feilmarginen er definert som $2 \cdot SE$. Intervallet

$$(P - 2 \cdot SE, P + 2 \cdot SE)$$

er et 95 prosent konfidensintervall. Det betyr at sannsynligheten for at intervallet dekker den sanne verdien P_0 er 0,95 (95 prosent). Eller sagt på en annen måte, ved gjentatte utvalg så vil 95 prosent av intervallene dekke den sanne verdien P_0 . Vi sier da at det er 95 prosent *sikkerhet* for at det *beregnete* intervallet dekker den sanne verdien. For utledning av disse formlene og tilsvarende resultater for andre typer variable og for mer kompliserte utvalgsplaner som stratifiserte utvalg og flertrinnsutvalg viser vi til Bjørnstad (2000).

I faktaboksen oppsummeres begrepsdefinisjoner og formler for estimering av prosenttall i en populasjon.

Statistisk usikkerhet for estimering av prosentandel av et kjennetegn ved enkelt tilfeldig utvalg

N	antall enheter i populasjonen
n	antall enheter i utvalget, trukket enkelt tilfeldig
P_0	prosentandel i populasjonen med kjennetegn a
x	antall enheter i utvalget med kjennetegn a
P	prosentandel i utvalget med kjennetegn a , $P = 100 \cdot (x/n)$
$100 - P$	prosentandel i utvalget som ikke har kjennetegn a

$$\text{Utvalgsvarians } \text{Var}(P) = \frac{P_0(100 - P_0)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)$$

95 prosent konfidensintervall for P_0 : $P \pm 2 \cdot SE$

$$\text{Standardfeil: } SE = \sqrt{\frac{P(100 - P)}{n} \cdot \left(1 - \frac{n}{N}\right)}$$

$$\text{Feilmargin} = 2 \cdot SE$$

I de fleste utvalgsundersøkelsene i SSB utgjør utvalget en svært liten del av populasjonen. Undersøkelsene tar sikte på å dekke store populasjoner, som for eksempel den norske befolkningen i sin helhet, alle arbeidstagere, alle norske bedrifter osv. Utvalgene som skal dekke disse populasjonene er små i forhold til populasjonsstørrelsene. Det betyr at utvalgsandelen n/N er neglisjerbar i formelen for SE , og vi kan benytte formelen

$$SE = \sqrt{\frac{P(100 - P)}{n}}$$

Vi legger merke til at konfidensintervallets størrelse er avhengig av størrelsen på utvalget, men ikke av populasjonen. Standardfeilen blir mindre dess flere som er med i utvalget, og sammenhengen mellom størrelsen på standardfeilen og n er ikke lineær. For å få standardfeilen halvert, med samme verdi av P , så må utvalgsstørrelsen firedobles.

Vi ser at standardfeilen er størst når utvalgsresultatet er 50 prosent, og avtar symmetrisk etter hvert som prosentandelen nærmer seg 0 og 100.

I stedet for å foreta beregninger for hvert enkelt resultat, kan tabell 8 benyttes. Den viser standardfeil for observerte prosentandeler etter utvalgets størrelse, trukket enkelt tilfeldig.

Tabell 5. Standardfeil i prosentpoeng for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser, for enkelt tilfeldig utvalg

$n: \backslash P:$	5/95	10/90	15/85	20/80	25/75	30/70	35/65	40/60	45/55	50/50
25	4,4	6,0	7,1	8,0	8,7	9,2	9,5	9,8	9,9	10,0
50	3,1	4,2	5,0	5,7	6,1	6,5	6,7	6,9	7,0	7,1
100	2,2	3,0	3,6	4,0	4,3	4,6	4,8	4,9	5,0	5,0
200	1,5	2,1	2,5	2,8	3,1	3,2	3,4	3,5	3,5	3,5
300	1,3	1,7	2,1	2,3	2,5	2,6	2,8	2,8	2,9	2,9
500	1,0	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2
1 000	0,7	0,9	1,1	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6	1,6
1 200	0,6	0,9	1,0	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4
1 500	0,6	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3
2 000	0,5	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1
4500	0,3	0,4	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
8000	0,2	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6

Et utvalgsresultat på 40 prosent fra enkelt tilfeldig utvalg med 1200 enheter har en standardfeil på 1,4 prosentpoeng. Dvs. at feilmarginen er 2,8 prosentpoeng og 95 prosent konfidensintervall er (37,2 - 42,8) prosent. Vi kan anslå med 95 prosent sikkerhet at andelen i populasjonen ligger mellom 37,2 og 42,8 prosent.

4.1. Eksempel på bruk av formel og tabell

Vi ønsker å anslå andelen av nordmenn som oppgav at de hadde drukket alkohol i løpet av de siste 12 månedene. Vi fikk svar fra 2 242 personer (n) som var trukket fra den norske befolkningen mellom 16 og 79 år. I 2015 var dette omtrent 3 850 000 personer (N). 1 853 (x) av de spurte oppga at de hadde drukket alkohol, og de resterende 389 hadde altså ikke det. Andelen som har drukket alkohol er da $x/n = 1\,853 / 2\,242 = 0,826$, eller 82,6 prosent. Siden $n/N = 0,0005$ så kan vi bruke den forenklede formelen for SE og får konfidensintervallet

$$82,6 \pm 2 \sqrt{\frac{82,6(100 - 82,6)}{2242}} = 82,6 \pm 2(0,8) = 82,6 \pm 1,6$$

Estimatet for andelen som har drukket alkohol siste 12 måneder er altså 82,6 prosent. Feilmarginen for estimatet er 1,3 prosent, mens konfidensintervallet med 95 prosent sikkerhet forteller at andelen ligger mellom 81,3 og 83,9 prosent.

Vi kan også bruke tabell 5. Vi går inn på raden 2 000 og kolonnen 15/85; som er kolonnen som ligger nærmest resultatet. I tabell 6 leser vi at standardfeilen er 0,8. Et 95 prosent konfidensintervall blir da $82,6 \pm 2(0,9) = 82,6 \pm 1,6$, som er det samme som over.

5. Innsamlings- og bearbeidingsfeil

I enhver undersøkelse vil det forekomme svar som er feil. Feilene kan oppstå både i forbindelse med innsamlingen og under bearbeidningen. Datainnsamlingen i denne undersøkelsen ble gjort på telefon. Intervjueren følger skjemaet på et dataprogram og får opp ett spørsmål av gangen.

En viktig fordel med denne innsamlingsmetoden er at alle filtre i spørreskjemaet programmeres på forhånd, og vi kan dermed redusere faren for at intervjuerne stiller feil spørsmål til feil personer. Samtidig ligger det farer i det at filtrene programmeres på forhånd. Eventuelle feil i programmeringen blir gjennomgående, og kan føre til at spørsmål blir verdiløse.

PC-assistert intervjuing gir også muligheter for å tilpasse ordlyden i spørsmålene til intervjupersonenes situasjon eller svar på tidligere spørsmål. I denne undersøkelsen er for eksempel et spørsmål i husholdningsdelen forskjellig for personer med små og store husholdninger.

Endelig gir PC-assistert intervjuing mulighet for direkte kontroll av svarkonsistens mellom ulike spørsmål. For hvert spørsmål er det lagt inn grenser for gyldige verdier. I tillegg er det bygget inn et omfattende feilmeldingssystem dersom intervjueren taster inn et svar som er inkonsistent i forhold til tidligere svar. Slike svarkontroller er lagt inn på to nivå. En del feilmeldinger er absolutte, og kan ikke overstyres. Andre ganger legges det inn advarsler som intervjuerne kan velge å se bort fra- Man får for eksempel en advarsel dersom man oppgir at ektefellen er betydelig eldre eller yngre enn respondenten.

Innsamlingsfeil kan også komme av at intervjupersonen oppgir feil svar. Det kan skyldes vansker med å huske forhold tilbake i tid. Det kan også skyldes at spørsmål blir misforstått. Når det blir spurt om forhold som folk erfaringsmessig finner kompliserte, må en regne med å få en del feilaktige svar. Innsamlingsfeil kan også oppstå fordi visse spørsmål av enkelte oppfattes som ømtålige. Intervjupersonene kan i slike tilfeller bevisst gi feilaktige svar. De vurderinger som ligger til grunn for svaret kan også bli påvirket av hva intervjupersonen oppfatter som sosialt ønskelig.

Bearbeidingsfeil er avvik mellom den verdien som registreres inn og den verdien som til slutt rapporteres ut. Slike feil kan oppstå for eksempel under avledninger (omkodinger). Dataene fra undersøkelsen er kontrollert uten at det er oppdaget feil som kan ha betydning for resultatene.

Når en har rettet opp feil så langt det er mulig, er erfaringen at de statistiske resultatene i de fleste tilfeller påvirkes forholdsvis lite av både innsamlings- og bearbeidingsfeil. Virkningen av feil kan likevel være av betydning i noen tilfeller. Det gjelder særlig hvis feilen er systematisk, det vil si at den samme feilen gjøres relativt ofte. Tilfeldige feil har forventningen 0, og medfører ikke skjevhet i estimatene. En tenker seg at feil som ikke er systematiske trekker like mye i hver retning, og at de derfor har svært liten effekt.

6. Vekter

Det er laget to sett med vekter som kan brukes til å estimere populasjonstall. Designvekter og frafallsvekter.

6.1. Framstilling av vekter

Vektene lages for hver person i nettoutvalget, og populasjonen det korrigeres mot består av alle personer i alderen 16-79 år.

Alder er delt inn i 6 grupper:

- 1 16-20 år
- 2 21-30 år
- 3 31-40 år
- 4 41-50 år
- 5 51-60 år
- 6 61-79 år

Utdanning er delt inn i 4 grupper:

- 1 Grunnskole (inklusive uoppgett/ingen utdanning)
- 2 Videregående skole
- 3 Universitets- og høyskoleutdanning, lavere nivå
- 4 Universitets- og høyskoleutdanning, høyere nivå, og forskerutdanning

Landsdel er delt inn i 7 grupper:

- 1 Oslo og Akershus
- 2 Hedmark og Oppland
- 3 Østlandet ellers
- 4 Agder og Rogaland
- 5 Vestlandet
- 6 Trøndelag
- 7 Nord-Norge

6.2. Designvekter

Designvektene veier opp for at forskjellige personer har ulik sannsynlighet for å bli trukket ut til å være med i undersøkelsen. Vektene er laget slik at aldersfordelingen til det vektete nettoutvalget blir lik aldersfordelingen i populasjonen.

I datasettet finner man denne vekten som ”vekt 1”.

Denne vekten er kalibrert mot alder (6 grupper). Dvs. at summen av vektene til for eksempel alle i alderen 21-30 år er lik antall personer i populasjonen med denne alderen.

Vekten er gitt på følgende måte:

En person i i nettoutvalget i aldersgruppe k får vekten

$$N_k/n_k,$$

der N_k og n_k er antall personer i aldersgruppe k i henholdsvis populasjonen og nettoutvalget.

6.3. Frafallsvekter

Frafallsvektene justerer for at ulike grupper har forskjellig tilbøyelighet til å svare på undersøkelsen. Disse vektene er laget slik at ikke bare aldersfordelingen, men også fordelingen etter kjønn, utdanning og landsdel blir lik fordelingen i populasjonen.

Valg av variable ble tatt på bakgrunn av erfaringer fra tidligere undersøkelser. Frafallsanalysen i avsnitt 3.2, viser at de valgte variablene har liten betydning for frafallet. Man bør derfor se på om andre registervariable korrelerer mer med målevariablene i undersøkelsen til neste runde av Rusundersøkelsen.

I datasettet finner man denne vekten som "vekt 2".

Denne vekten er kalibrert mot hver av variablene kjønn (2 grupper), alder (6 grupper), utdanning (4 grupper) og landsdel (7 grupper).

I tillegg er vekten kalibrert mot kjønn \times alder (12 grupper) og kjønn \times utdanning (8 grupper). Dvs. at summen av vektene til for eksempel kvinner i alderen 41-50 år er lik antall personer i populasjonen i tilsvarende gruppe.

Vekten er laget på følgende måte:

1. Tar utgangspunkt i vekt 1.
2. Kalibrerer mot landsdel. Dette gjøres ved å multiplisere vekten til en person i med N_k/V_k , der N_k er antall personer i populasjonen med samme landsdel som person i , og V_k er summen av vektene til alle personene med samme landsdel som person i .
3. Kalibrerer mot kjønn \times alder. Dette gjøres ved å multiplisere vekten til en person i med N_{kl}/V_{kl} , der N_{kl} er antall personer i populasjonen med samme kjønn og aldersgruppe som person i , og V_{kl} er summen av vektene til alle personene med samme kjønn og aldersgruppe som person i .
4. Kalibrerer mot kjønn \times utdanning. Dette gjøres ved å multiplisere vekten til en person i med N_{kl}/V_{kl} , der N_{kl} er antall personer i populasjonen med samme kjønn og utdanning som person i , og V_{kl} er summen av vektene til alle personene med samme kjønn og utdanning som person i .
5. Gjentar punkt 2 til 4 til alle kalibreringene holder.

Vedlegg 1: IO-brev

Oslo, DATO, 2015
Saksbehandler: Sverre Amdam
Telefon 62 88 56 08 (kl 09.00-21.00)
Avdeling for datafangst og metode

Vi ønsker å intervju deg

En av våre intervjuere vil i løpet av kort tid kontakte deg på telefon for å gjennomføre et kort intervju om bruk av alkohol, tobakk og andre rusmidler. Din deltakelse er viktig for å få pålitelig informasjon om rusmiddelvaner i Norge, også hvis du ikke har befatning med rusmidler.

Du er én av 3 700 personer som er trukket tilfeldig fra folkeregisteret til Rusundersøkelsen 2015. Formålet med undersøkelsen er å få mer kunnskap om bruksmønsteret i befolkninga, og resultatene vil brukes til å lage statistikk. Informasjonen brukes av forskere, media, interesseorganisasjoner og offentlige myndigheter.

I tillegg til spørsmål om bruk av tobakk og alkohol, vil det også være enkelte spørsmål om bruk av legemidler og narkotiske stoffer.

Undersøkelsen gjennomføres i henhold til statistikkloven og personopplysningsloven. Statistisk sentralbyrås medarbeidere har taushetsplikt. Du kan lese mer om dette i den vedlagte brosjyren. Det er frivillig å delta, og du kan når som helst trekke deg fra undersøkelsen og kreve opplysningene du har oppgitt slettet. For at vi skal få så pålitelige resultater som mulig, er det imidlertid viktig at alle som er trukket ut blir med. Vi kan ikke erstatte deg med en annen.

Vi vil kontakte deg på følgende telefonnummer: «TELEFON1», «TELEFON2» og «TELEFON3» og «TELEFON3».

Gi oss tilbakemelding på tlf. 62 88 56 08, eller rusundersokelsen@ssb.no hvis det er andre telefonnummer vi heller kan nå deg på. Telefonnummeret du oppgir skal kun brukes i forbindelse med denne undersøkelsen.

På forhånd takk!

Med vennlig hilsen

Torbjørn Hægeland
administrerende direktør

Bengt Oscar Lagerstrøm
seksjonssjef

Vedlegg 2: Foresattebrev

Oslo, DATO, 2015

Saksbehandler: Sverre Amdam

Telefon 62 88 56 08 (kl 09.00-21.00)

Avdeling for datafangst og metode

Deltakelse i undersøkelse om tobakk- alkohol- og annen rusmiddelbruk

Til informasjon vil din sønn/datter om kort tid kontaktes på telefon av en av våre intervjuere for å gjennomføre et kort intervju om bruk av alkohol og tobakk. Hans/hennes deltakelse er viktig for å få pålitelig informasjon om rusmiddelvaner i Norge, også hvis han/hun ikke har befatning med rusmidler. Han/hun får også et eget brev om undersøkelsen.

Din sønn/datter er en av 3 700 personer (16-79 år) som er trukket tilfeldig fra folkeregisteret til undersøkelsen.

Formålet med undersøkelsen er å få økt kunnskap om bruksmønsteret i befolkningen, og resultatene brukes til å lage statistikk. I tillegg til spørsmål om bruk av tobakk og alkohol, vil det også være enkelte spørsmål om bruk av legemidler og narkotiske stoffer.

Undersøkelsen gjennomføres i henhold til statistikkloven og personopplysningsloven. Statistisk sentralbyrås medarbeidere har taushetsplikt, og det vil aldri bli kjent hva den enkelte har svart. Du kan lese mer om dette i den vedlagte brosjyren. Det er frivillig å delta, og din sønn/datter kan når som helst trekke seg fra undersøkelsen og kreve opplysningene slettet. For at vi skal få så pålitelige resultater som mulig, er det imidlertid viktig at alle som er trukket ut blir med. Vi kan ikke erstatte de som er trukket ut med noen andre.

Med vennlig hilsen

Torbjørn Hægeland
administrerende direktør

Bengt Oscar Lagerstrøm
seksjonssjef

Vedlegg 3: Hjelpekort til intervjuet

Side 1

Hjelpekort til undersøkelse om tobakk- og rusmiddelbruk i Norge

Her finner du en beskrivelse av hva vi mener med alkoholenheter. Illustrasjonen er ment som en hjelp til deg når du skal svare på noen av spørsmålene i telefonintervjuet. Du kan ha kortet foran deg når intervjueren ringer.

	eller		eller		= 1 alkoholenhet
En flaske øl		Et glass vin		Et glass høvvin	
	eller		eller		= 1 alkoholenhet
En drink		En shot/dram		Et glass brønnvin	
				= 1,5 alkoholenhet	
		En halvliter øl			
	eller		eller		= 6 alkoholenheter
En vinflaske		En seks-pack øl		Fire halvliter øl	

Vedlegg 4: Brosjyre

2015

Statistisk sentralbyrå ivaretar personvernet
Intervjueren som ringer kan fortelle hvordan du får bekreftet at hun eller han arbeider for Statistisk sentralbyrå. Undersøkelsen gjennomføres etter reglene i personopplysningsloven og statistikkloven, og Statistisk sentralbyrå har utnevnt et eget personvernombud godkjent av Datatilsynet. Intervjueren har taushetsplikt. Det vil aldri bli kjent utenfor Statistisk sentralbyrå hvem som har deltatt eller hva enkeltpersoner har svart på undersøkelsen.

Spørsmål om personvern kan rettes til personvernombud@ssb.no eller tlf. 21 09 00 00. Les også på <http://www.ssb.no/omssb/personvern/>

Ønsker du å komme i kontakt med oss?
Har du spørsmål, eller ønsker du å avtale intervjuetidspunkt, kan du sende en e-post til rusundersokelsen@ssb.no eller ringe oss på tlf. 62 88 56 08. (08.00-21.00)

Statens institutt for rusmiddelforskning
Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS) driver samfunnsvitenskapelig forskning, dokumentasjon og formidling om rusmiddelspørsmål. Det er en forskningsfaglig selvstendig institusjon som har som formål å utføre forskning som kan bidra til økt kunnskap omkring bruk og misbruk av rusmidler og andre avhengighetskapende midler. Mer om SIRUS finner du på www.sirus.no

Statistisk sentralbyrå
Statistisk sentralbyrå (SSB) har hovedansvaret for inn-samling, bearbeiding og formidling av offisiell statistikk i Norge. Statistikken utarbeides på et uavhengig grunnlag, er av høy kvalitet og spres som et felles gode for samfunnet. Mer om SSB finner du på www.ssb.no

Statistisk sentralbyrå
Postboks 8131 Dep. 0033 Oslo
Besøksadresse: Akersveien 26, 0177 Oslo
www.ssb.no

 Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Design: Siri Bognes/Photo: Colabor, 2015

Rusundersøkelsen

undersøkelse om tobakk-, alkohol- og annen rusmiddelbruk

Statistics Norway

Statistisk sentralbyrå

Hva handler undersøkelsen om?

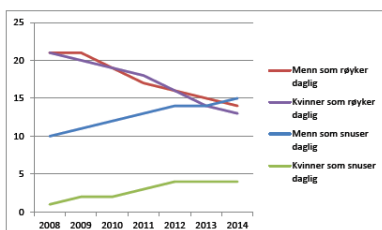
Statistisk sentralbyrå gjennomfører en undersøkelse om tobakk-, alkohol- og annen rusmiddelbruk i Norge. Undersøkelsen gjennomføres i samarbeid med Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS).

Hensikten med undersøkelsen er å få økt kunnskap om bruken av tobakk, alkohol og andre rusmidler i ulike grupper av befolkningen. Undersøkelsen er nødvendig for å få bedre og mer oppdatert informasjon om folks vaner og bruksmønstre.

Hva skal resultatene brukes til?

- Gi kunnskap om utviklingen i bruk av tobakk, alkohol og andre rusmidler i ulike undergrupper i befolkningen, som for eksempel kvinner og menn, unge og eldre
- Danne grunnlag for tiltak som kan redusere skader forbundet med bruk av tobakk, alkohol og andre rusmidler
- Undersøkelsen gir et faktagrunnlag som bl.a. gjør det mulig å evaluere ulike virkemidler, som for eksempel kampanjer, lovendringer, og forebyggingstiltak rettet mot ungdom

Under kan du se utviklingen i andelen daglige røykere og snusere blant norske menn og kvinner fra 2008 og frem til 2014.

Hvordan gjennomføres undersøkelsen?

Du vil bli kontaktet på telefon av en intervjuer fra Statistisk sentralbyrå. Intervjueren vil hovedsaklig stille deg spørsmål om din eventuelle bruk av tobakk, alkohol og andre rusmidler, som du skal svare på ved hjelp av svaralternativene du får. I tillegg vil det være spørsmål om mulige konsekvenser du opplever som følge av andres tobakk- og rusmiddelbruk.

Sammen med brevet og brosjyren har du mottatt et hjelpkort, som kan benyttes under intervjuet. Dette viser en oversikt over ulike mål for alkoholenheter, samt en kvoteliste fra Tollvesenet for kjøp av alkohol i utlandet/på taxifree.

Hvorfor kontakter vi deg?

Deltakerne i undersøkelsen er tilfeldig trukket fra Folkeregisteret. Utvalget utgjør et tverrsnitt av befolkningen i Norge.

Det er viktig at du deltar!

Hver enkelt som er trukket ut representerer en større gruppe mennesker. På grunn av metoden som er brukt for å trekke ut deltakerne, er det ikke mulig å erstatte deg med en annen. For at alle grupper skal telle med, er det derfor viktig at flest mulig svarer. Dersom det for eksempel er få i en aldersgruppe som svarer, får vi mindre sikre opplysninger og et skjevt bilde av denne gruppen. Bli med og bidra til økt kunnskap!

Registerkoblinger

For å gjøre intervjuet kortere og å øke utbyttet av svarene vil vi, i tillegg til opplysninger om din husholdning fra Folkeregisteret, koble på opplysninger om ditt og dine foresattes fødeland. I tillegg vil vi benytte opplysninger om inntekt og formue fra Skatteetaten, og opplysninger om utdanning som Statistisk sentralbyrå årlig samler inn fra skoler, fylker og Lånekassen. Innen ett år vil vi anonymisere datamaterialet slik at identifisering av den enkelte ikke er mulig.

Vedlegg 5: Spørreskjema

2015

Spørreundersøkelse om bruk av tobakk og alkohol

Innledning

Innled

Innledningsspørsmålet

Registrer om du skal starte intervjuet eller registrere en overføring, frafall eller avgang.

1. Start intervjuet
2. Overføring fra annen intervjuer
3. Frafall
4. Avgang

Samtykke1

Har du lest informasjonsbrevet vi har sendt deg eller fått det referert og samtykker til å delta?

1. Ja, jeg har mottatt brevet og samtykker i å delta
2. Ja, jeg har fått referert innholdet av brevet og samtykker i å delta
3. Nei, og jeg samtykker ikke til å delta

Bakgrunnsvariabler

Helt først kommer noen bakgrunsspørsmål

Bostedskommune FØRST I SKJEMA/VANLIG STED

KommNavn

I følge våre registeropplysninger bor du i [REGKOMM] kommune. Bor du fortsatt her?

TRYKK <ENTER> Hvis IO fortsatt bor i [REGKOMM]. HVIS IKKE, SKRIV NYTT KOMMUNENAVN.

Yrkesstatus

Betrakter du deg hovedsakelig som yrkesaktiv? **MEDREGNET FAMILIEARBEID OG ARBEID SOM LÆRLING**

Ja/nei

Hvis yrkesstatus = nei

Yrkesstatus_1

Betrakter du deg hovedsakelig som...

1. ..arbeidsledig
2. ..skoleelev eller student **INKLUDERER UBETALT ARBEIDSERFARING**
3. ..alders- eller førtidspensjonist
4. ..arbeidsufør
5. ..på arbeidsavklaringspenger
6. ..vernepliktig, sivilarbeider, eller
7. ..hjemmearbeidende
8. ..annet

Hvis yrkesstatus = ja

Yrke

Oversikt over hvem man bor sammen med***Siv**

Er du gift eller samboer?

1. JA, GIFT/REGISTRERT PARTNER
2. JA, SAMBOER
3. NEI

Hvis Siv = 2 eller 3

***SivilStand**

Hva er din sivilstatus? **HER SKAL DU REGISTRERE IOs FORMELLE SIVILE STATUS.**

1. Ugift
2. Gift/registrert partner
3. Enke/enkemann/gjenlevende partner
4. Separert/separert partner
5. Skilt/skilt partner

***AntPers**

Vi vil gjerne ha en oversikt over de personer som tilhører husholdningen. Til husholdningen regner vi alle personer som er fast bosatt i boligen, og som har felles matbudsjett. Personer som er fast bosatt i boligen, men som er borte fra hjemmet, f.eks. på grunn av arbeid skal regnes med. Hvor mange personer er det i husholdningen din? **REGN OGSÅ MED IO SELV.**

:1..x

Hvis Antpers>1

Ant_barn1

Hvor mange i husholdningen er under 6 år?

Ant_barn2

Hvor mange i husholdningen er mellom 6-18 år?

Slutt

Egenopplevd helse

Helse

Vi starter med et spørsmål om helse. Hvordan vurderer du din egen helse sånn i alminnelighet? Vil du si et den er svært god, god, verken god eller dårlig, dårlig eller svært dårlig?

1. SVÆRT GOD
2. GOD
3. VERKEN GOD ELLER DÅRLIG
4. DÅRLIG
5. SVÆRT DÅRLIG

Tobakksbruk

Så kommer noen spørsmål om røyking.

Tob1

Så kommer det noen spørsmål om røyking.

Hender det at du røyker?

Dette inkluderer kun tobakksholdige produkter, ikke e-sigaretter.

Ja/Nei

Hvis Tob1 = Ja

Tob2

Røyker du daglig eller av og til?

1. Daglig
2. Av og til

Hvis Tob1 = Nei

Tob3

Har du noen gang røykt daglig eller av og til?

HVIS IO BÅDE HAR RØYKT DAGLIG OG AV OG TIL, KRYSS AV FOR DAGLIG

1. Ja, daglig
2. Ja, av og til
3. Nei

Hvis Tob2=1 (daglig)

Tob2a

Hvor mange sigaretter røyker du gjennomsnittlig pr. dag? (både fabrikklagde og hjemmerullet)

Hvis Tob2=2 (av og til)

Tob2b

Hvor mange sigaretter røyker du gjennomsnittlig pr.uke? (både fabrikklagde og hjemmerullet).

Tob60

Bruker du snus daglig, av og til eller aldri?

1. Daglig
2. Av og til
3. Aldri

Hvis Tob60=3

Tob61

Har du noen gang brukt snus daglig eller av og til?

HVIS IO BÅDE HAR SNUST DAGLIG OG AV OG TIL, KRYSS AV FOR DAGLIG

1. Ja, daglig
2. Ja, av og til
3. Nei

TobE

Bruker du e-sigaretter daglig, av og til eller aldri?

1. Daglig
2. Av og til
3. Aldri

Alkoholbruk

Så går vi over til spørsmål om alkohol. Vi tenker her på alle alkoholholdige drikker, som øl, vin, brennevin, rusbrus med mer.

Drukket_1

Har du drukket alkohol i løpet av de siste 12 måneder?

Ja/Nei

Hvis drukket_1=Nei

Drukket_1b

Har du noen gang drukket alkohol?

Ja/Nei

Hvis drukket_1 = ja

Drukket_2

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har drukket alkohol stort sett daglig, ukentlig, månedlig eller sjeldnere?

1. DAGLIG
2. UKENTLIG
3. MÅNEDLIG
4. SJELDNERE ENN MÅNEDLIG

Hvis Drukket_2 = 2 (ukentlig)

Drukket_2a

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har drukket alkohol 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 DAGER I UKEN
2. 2-3 DAGER I UKEN, ELLER
3. OMTRENT EN DAG I UKEN

Hvis Drukket_2 = 3(månedlig)

Drukket_2b

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har drukket alkohol flere enn tre dager i måneden, 2-3 dager i måneden eller omtrent en dag i måneden?

1. FLERE ENN TRE DAGER I MÅNEDEN
2. 2-3 DAGER I MÅNEDEN
3. OMTRENT 1 DAG I MÅNEDEN

Hvis Drukket_2 = 4 (årlig)

Drukket_2c

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har drukket alkohol flere enn tre dager, 2-3 dager eller omtrent en dag?

1. FLERE ENN TRE DAGER
2. 2-3 DAGER
3. OMTRENT 1 DAG

6.4 Alkoholforbruk – frekvens og mengde

Jeg vil nå stille deg noen spørsmål om alkoholbruk siste fire uker.

Hvis drukket_1=ja

Drukket_3

Har du drukket alkohol i løpet av de siste fire ukene?

Ja/nei

Hvis Drukket_3 = ja

TYPE_1

I løpet av de siste fire ukene, har du drukket øl?

Ja/nei

TYPE_2

I løpet av de siste fire ukene, har du drukket vin? Vin inkluderer også hetvin, portvin, sherry og lignende.

Ja/nei

TYPE_3

I løpet av de siste fire ukene, har du drukket brennevin? Brennevin inkluderer også likør, vodka, shots og lignende

Ja/nei

TYPE_4

I løpet av de siste fire ukene, har du drukket rusbrus eller alkoholholdig cider?

Ja/nei

Hvis TYPE_1=ja

TYPE_1a

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket øl stort sett daglig, ukentlig eller sjeldnere enn ukentlig?

1. DAGLIG
2. UKENTLIG
3. SJELDNERE ENN UKENTLIG

Hvis $Type_1a = 2$ (ukentlig)

Type_1a_uke

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket øl 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 DAGER I UKEN
2. 2-3 DAGER I UKEN, ELLER
3. OMTRENT EN DAG I UKEN

Hvis $Type_1a = 3$ (månedlig)

Type_1a_mnd

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket øl flere enn tre dager, 2-3 dager eller bare en dag?

1. FLERE ENN 3 DAGER
2. 2-3 DAGER
3. OMTRENT 1 DAG

Hvis $TYPE_1a=1$ eller 2

***TYPE_1b**

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye øl du har drukket i snitt per uke de siste fire ukene. Er det lettest for deg å oppgi svaret i antall 0,33 liter eller i antall halvliter? **FLERE SVAR MULIG. 0,33 LITER ER VANLIG STØRRELSE PÅ FLASKEØL OG SMÅ BOKSØL KJØPT I BUTIKK, ELLER BOKS ELLER GLASS MED ØL PÅ SERVERINGSSTED.**

1. 0,33 LITER
2. 0,5 LITER

Type_1b = 0,33 liter

Type_1b_1

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange 0,33 liter øl har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Type_1b = 0,5 liter

Type_1b_2

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange 0,5 liter øl har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Hvis $TYPE_1a=3$

***TYPE_1c**

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye øl du har drukket totalt i løpet av de siste fire ukene. Er det lettest for deg å oppgi svaret i antall 0,33 liter eller i antall halvliter? **FLERE SVAR MULIG. 0,33 LITER ER VANLIG STØRRELSE PÅ FLASKEØL OG SMÅ BOKSØL KJØPT I BUTIKK, ELLER GLASS MED ØL PÅ SERVERINGSSTED.**

1. 0,33 LITER
2. 0,5 LITER

Type_1c = 0,33 liter

Type_1c_1

Omtrent hvor mange 0,33 liter øl har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Type_1c = 0,5 liter

Type_1c_3

Omtrent hvor mange halvliter øl har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Hvis TYPE_2=ja

TYPE_2a

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket vin stort sett daglig, ukentlig eller sjeldnere enn ukentlig?

1. DAGLIG
2. UKENTLIG
3. SJELDNERE ENN UKENTLIG

Hvis Type_2a = 2 (ukentlig)

Type_2a_uke

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket vin 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 DAGER I UKEN
2. 2-3 DAGER I UKEN, ELLER
3. OMTRENT EN DAG I UKEN

Hvis Type_2a = 3 (månedlig)

Type_2a_mnd

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket vin flere enn tre dager, 2-3 dager eller bare en dag?

1. FLERE ENN 3 DAGER
2. 2-3 DAGER
3. OMTRENT 1 DAG

Hvis TYPE_2a=1 eller 2

***TYPE_2b**

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye vin du har drukket i snitt per uke de siste fire ukene. Er det lettest for deg å oppgi svaret i antall glass eller antall helflasker? **FLERE SVAR MULIG. ETT GLASS TILSVARER 1,5 DL OG EN HELFLASKE TILSVARER 0,75 LITER.**

1. GLASS
2. HELFLASKER

Hvis Type_2b = glass

Type_2b_1

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange glass vin har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Hvis Type_2b =helflasker

Type_2b_2

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange flasker vin har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Hvis TYPE_2a=3

***TYPE_2c**

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye vin du har drukket totalt i løpet av de siste fire ukene. Er det lettest for deg å oppgi svaret i antall glass eller antall helflasker? **FLERE SVAR MULIG. ETT GLASS TILSVARER 1,5 DL OG EN HELFLASKE TILSVARER 0,75 LITER.**

1. GLASS
2. HELFLASKER

Hvis Type_2c = glass

Type_2c_1

Omtrent hvor mange glass vin har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Hvis Type_2c =helflasker

Type_2c_2

Omtrent hvor mange flasker vin har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Hvis TYPE_3=ja

TYPE_3a

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket brennevin stort sett daglig, ukentlig eller sjeldnere enn ukentlig?

1. DAGLIG
2. UKENTLIG
3. SJELDNERE ENN UKENTLIG

Hvis Type_3a = 2 (ukentlig)

Type_3a_uke

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket brennevin 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 DAGER I UKEN
2. 2-3 DAGER I UKEN, ELLER
3. OMTRENT EN DAG I UKEN

Hvis Type_3a = 3 (månedlig)

Type_3a_mnd

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket brennevin flere enn tre dager, 2-3 dager eller bare en dag?

1. FLERE ENN 3 DAGER
2. 2-3 DAGER
3. OMTRENT 1 DAG

Hvis TYPE_3a=1 eller 2

***TYPE_3b**

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye brennevin du har drukket i snitt per uke de siste fire ukene. Er det lettest for deg å oppgi svaret i antall drammer, drinker eller shots, eller i antall helflasker? **FLERE SVAR MULIG. EN DRAM/DRINK/SHOTS TILSVARER 4 CL, EN HELFLASKE TILSVARER 0,7 LITER.**

1. DRAMMER/DRINKER/SHOTS
2. HELFLASKER

Hvis Type_3b = drammer, drinker eller shots

Type_3b_1

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange drammer, drinker eller shots har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Hvis Type_3b = helflasker

Type_3b_2

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange helflasker har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Hvis TYPE_3a=3

***TYPE_3c**

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye brennevin du har drukket totalt i løpet av de siste fire ukene. Er det lettest for deg å oppgi svaret i antall drammer, drinker eller shots, eller i antall helflasker? **FLERE SVAR MULIG. EN DRAM/DRINK/SHOTS TILSVARER 4 CL, EN HELFLASKE TILSVARER 0,7 LITER.**

1. DRAMMER/DRINKER/SHOTS
2. HELFLASKER

Hvis Type_3c = drammer, drinker eller shots

Type_3c_1

Omtrent hvor mange drammer, drinker eller shots har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Hvis Type_3c = helflasker

Type_3c_2

Omtrent hvor mange helflasker har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Hvis TYPE_3 = ja

HB_1

Har du i løpet av de siste fire ukene drukket hjemmebrent eller noe som er laget av hjemmebrent? Vi gjør oppmerksom på at det ikke er forbudt å drikke hjemmebrent.

1. Ja
2. Nei
3. Vet ikke

Hvis TYPE_4=ja

TYPE_4a

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket rusbrus eller alkoholholdig cider stort sett daglig, ukentlig eller sjeldnere enn ukentlig?

1. DAGLIG
2. UKENTLIG
3. SJELDNERE ENN UKENTLIG

Hvis Type_4a = 2 (ukentlig)

Type_4a_uke

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket rusbrus eller alkoholholdig cider 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 DAGER I UKEN
2. 2-3 DAGER I UKEN, ELLER
3. OMTRENT EN DAG I UKEN

Hvis Type_4a = 3 (månedlig)

Type_4a_mnd

I løpet av de siste fire ukene, vil du si du har drukket rusbrus eller alkoholholdig cider Flere enn tre dager, 2-3 dager eller bare en dag?

1. FLERE ENN 3 DAGER
2. 2-3 DAGER
3. OMTRENT 1 DAG

Hvis TYPE_4a=1 eller 2

***TYPE_4b**

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye rusbrus eller alkoholholdig cider du har drukket i snitt per uke de siste fire ukene. Er det lettest for deg å svare i antall småflasker eller i antall 0,5 liter? **FLERE SVAR MULIG.**

1. SMÅFLASKER/SMÅBOKSER
2. 0,5 LITER

Type_4b = småflasker

Type_4b_1

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange småflasker rusbrus eller alkoholholdig cider har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Type_4b = 0,5 liter

Type_4b_2

I løpet av de siste fire ukene, omtrent hvor mange 0,5 liter rusbrus eller alkoholholdig cider har du drukket i gjennomsnitt per uke?

ANTALL

Hvis TYPE_4a=3

***TYPE_4c**

Så kommer spørsmål om omtrent hvor mye rusbrus eller alkoholholdig cider du har drukket totalt i løpet av fire ukene. Er det lettest for deg å svare i antall småflasker eller i antall 0,5 liter? **FLERE SVAR MULIG.**

1. SMÅFLASKER/SMÅBOKSER
2. 0,5 LITER

Type_4c = småflasker

Type_4c_1

Omtrent hvor mange småflasker rusbrus eller alkoholholdig har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Type_4c = 0,5 liter

Type_4c_2

Omtrent hvor mange 0,5 liter rusbrus eller alkoholholdig cider har du drukket totalt i løpet av de siste fire ukene?

ANTALL

Hvis drukket3=ja

Svarkort_1

Hvor mye man drikker ved en og samme anledning kan variere ganske mye. Snart følger noen spørsmål om hvor ofte du har drukket ulike mengder alkohol i løpet av de siste fire uker. Vi ber deg om å finne frem hjelpekortet du fikk sammen med informasjonsbrevet, og se på side 1 med eksempler på alkoholenheter. **Gå en videre med <JA> hvis IO har svarkortet foran seg og nei hvis svarkortet ikke er tilgjengelig.**

1. Ja
2. Nei

*** MENGDE_1**

Hvis Svarkort1=nei eller Svarkort_2= 3 skal teksten i klamme komme opp

[En alkoholenhet tilsvarer en liten flaske med øl eller cider/rusbrus, ett glass vin eller en drink brennevin. En flaske vin eller en sixpack øl tilsvarer seks enheter.]

Det kan være vanskelig å regne ut antall alkoholenheter, og vi vil derfor gi deg noen svarkategorier i de neste spørsmålene. Hvor mange alkoholenheter er det meste du har drukket ved en og samme anledning i løpet av de siste fire ukene? Er det... **ALLE SVARKATEGORIENE LESES OPP**

1. 12 eller flere (gå til MENGDE_2a og videre til 2b osv)
2. 6 – 11 (gå til MENGDE_2b og videre til 2c osv)
3. 3 – 5 (gå til MENGDE_2c og videre til 2d)
4. 1 – 2 (gå til MENGDE_2d)

Hvis MENGDE_1 = 1

MENGDE_2a

I løpet av de siste fire ukene, hvor ofte har du drukket 12 eller flere alkoholenheter ved en og samme anledning?

KUN ETT SVAR

1. Stort sett hver dag
2. 4-5 ganger i uken
3. 2-3 ganger i uken
4. Omtrent en gang i uken
5. 2-3 ganger siste fire uker
6. En gang siste fire uker

Hvis MENGDE_1 = 1 eller 2

MENGDE_2b

I løpet av de siste fire ukene, hvor ofte har du drukket 6 - 11 alkoholenheter ved en og samme anledning? **KUN**

ETT SVAR

1. Stort sett hver dag
2. 4-5 ganger i uken
3. 2-3 ganger i uken
4. Omtrent en gang i uken
5. 2-3 ganger siste fire uker
6. En gang siste fire uker
7. Aldri

Hvis $MENGDE_1 = 1, 2$ eller 3

MENGDE_2c

I løpet av de siste fire ukene, hvor ofte har du drukket 3-5 alkoholenheter ved en og samme anledning? **KUN ETT SVAR**

1. Stort sett hver dag
2. 4-5 ganger i uken
3. 2-3 ganger i uken
4. Omtrent en gang i uken
5. 2-3 ganger siste fire uker
6. En gang siste fire uker
7. Aldri

Hvis $MENGDE_1 = 1, 2, 3$ eller 4

MENGDE_2d

I løpet av de siste fire ukene, hvor ofte har du drukket 1 - 2 alkoholenheter ved en og samme anledning? **KUN ETT SVAR**

1. Stort sett hver dag
2. 4-5 ganger i uken
3. 2-3 ganger i uken
4. Omtrent en gang i uken
5. 2-3 ganger siste fire uker
6. En gang siste fire uker
7. Aldri

Beruset

I løpet av de siste 12 måneder, hvor ofte har du drukket så mye alkohol at du har følt deg tydelig beruset? Vil du si stort sett daglig, ukentlig, månedlig, sjeldnere enn månedlig eller aldri?

1. DAGLIG
2. UKENTLIG
3. MÅNEDLIG
4. SJELDNERE ENN MÅNEDLIG
5. ALDRI

Hvis $Beruset = 2$

Beruset_1

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har følt deg tydelig beruset 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 DAGER I UKEN
2. 2-3 DAGER I UKEN, ELLER
3. OMTRENT EN DAG I UKEN

Hvis $Beruset = 3$

Beruset_2

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har følt deg tydelig beruset flere enn tre dager i måneden, 2-3 dager i måneden eller omtrent en dag i måneden?

1. FLERE ENN 3 DAGER I MÅNEDEN
2. 2-3 DAGER I MÅNEDEN
3. OMTRENT 1 DAG I MÅNEDEN

Hvis $Beruset = 4$

Beruset_3

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har drukket så mye alkohol at du har følt deg tydelig beruset flere enn tre dager, 2-3 dager eller omtrent en dag?

1. FLERE ENN 3 DAGER
2. 2-3 DAGER
3. OMTRENT 1 DAG

Beruset_4

Hvor mange alkoholenheter må du vanligvis drikke for å føle deg tydelig beruset?

UKEDAG VS HELG FRA EHS RULLERENDE DEL SOM PLASSERES HER

HVIS AL1 = 1, 2, 3, 4, 5??,

Hvis Drukket2= 1,2,3

AL2

Tenk på ukedagene mandag til og med torsdag. På hvor mange av disse dagene drikker du vanligvis alkohol?

1. Alle 4 ukedagene
2. 3 av 4 dager
3. 2 av 4 dager
4. 1 av 4 dager
5. ingen av dagene

hvis AL2=1,2,3,4

AL3

Når du drikker på en av ukedagene mandag til og med torsdag, hvor mange alkoholenheter drikker du i gjennomsnitt da?

1. 16 eller flere enheter per dag
2. 10-15 enheter per dag
3. 6-9 enheter per dag
4. 4-5 enheter per dag
5. 3 enheter per dag
6. 2 enheter per dag
7. 1 enhet per dag

Hvis Drukket2= 1,2,3

AL4

Tenk på helgedagene fredag til søndag; På hvor mange av disse tre dagene drikker du vanligvis alkohol?

1. Alle 3 dagene
2. 2 av 3 dager
3. 1 av 3 dager

ingen av dagene

HVIS AL4 = 1, 2, 3

AL5

Når du drikker på en av helgedagene fredag til og med søndag, hvor mange alkoholenheter drikker du i gjennomsnitt da?

1. 16 eller flere enheter per dag
2. 10-15 enheter per dag
3. 6-9 enheter per dag
4. 4-5 enheter per dag
5. 3 enheter per dag
6. 2 enheter per dag
7. 1 enhet per dag

6.5 Risikofull alkoholbruk - AUDIT

Nå skal jeg stille deg noen ytterlige spørsmål om alkoholbruk **de siste 12 måneder**.

Audit_2 – audit_8 hvis drukkit1=ja

*Audit_2

De dagene du har drukket alkohol i løpet av det siste året, hvor mye har du vanligvis drukket? Angi svaret i alkoholenheter der 1 enhet tilsvarer en drink, ett glass vin eller 1 liten flaske øl. Er det...

1. 1-2

2. 3-4
3. 5-6
4. 7-9
5. 10 eller flere

***Audit_3**

1. I løpet av det siste året, hvor ofte har du drukket seks alkoholenheter eller mer ved en og samme anledning? Vil du si stort sett daglig, ukentlig, månedlig, sjeldnere enn månedlig eller aldri?**DAGLIG**
2. **UKENTLIG**
3. **MÅNEDLIG**
4. **SJELDNERE ENN MÅNEDLIG**
5. **ALDRI**

Hvis AUDIT3= 2

AUDIT3_1

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket 6 eller flere alkoholenheter 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. **4-5 DAGER I UKEN**
2. **2-3 DAGER I UKEN, ELLER**
3. **OMTRENT EN DAG I UKEN**

Hvis AUDIT3 = 3

AUDIT3_2

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har drukket 6 eller flere alkoholenheter flere enn tre dager i måneden, 2-3 dager i måneden eller omtrent en dag i måneden?

1. **FLERE ENN 3 DAGER I MÅNEDEN**
2. **2-3 DAGER I MÅNEDEN**
3. **OMTRENT 1 DAG I MÅNEDEN**

Hvis AUDIT = 4

AUDIT3_3

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har drukket 6 eller flere alkoholenheter flere enn tre dager, 2-3 dager eller omtrent en dag?

1. **FLERE ENN 3 DAGER**
2. **2-3 DAGER**
3. **OMTRENT 1 DAG**

Audit_4

I løpet av det siste året, hvor ofte har du ikke vært i stand til å stoppe å drikke alkohol når du først hadde begynt? Er det...

1. Aldri
2. Sjeldnere enn månedlig
3. Månedlig
4. Ukentlig
5. Daglig eller nesten daglig

Audit_5

I løpet av det siste året, hvor ofte har du på grunn av at du har drukket alkohol unnlatt å gjøre ting som normalt forventes av deg? Er det...

1. Aldri
2. Sjeldnere enn månedlig
3. Månedlig
4. Ukentlig
5. Daglig eller nesten daglig

Audit_6

I løpet av det siste året, hvor ofte har du startet dagen med å drikke alkohol for å komme i gang etter du hadde drukket mye alkohol dagen før? Er det...

1. Aldri
2. Sjeldnere enn månedlig

3. Månedlig
4. Ukentlig
5. Daglig eller nesten daglig

Audit_7

I løpet av det siste året, hvor ofte har du hatt skyldfølelse eller følt anger etter at du har drukket? Er det...

1. Aldri
2. Sjeldnere enn månedlig
3. Månedlig
4. Ukentlig
5. Daglig eller nesten daglig

Audit_8

I løpet av det siste året, hvor ofte har du ikke husket hva som hendte kvelden før fordi du hadde drukket alkohol? Er det...

1. Aldri
2. Sjeldnere enn månedlig
3. Månedlig
4. Ukentlig
5. Daglig eller nesten daglig

Audit_9

Så har vi noen spørsmål om det følgende har hendt deg noen gang i løpet av livet.

Har du eller andre noen gang blitt skadet som følge av at du har drukket alkohol?

Ja/Nei

Hvis Audit_9 = ja

Audit_9a

Har det skjedd i løpet av det siste året?

Ja/nei

Audit_10

Har en slektning, venn, lege eller annen helsearbeider noen gang uttrykt bekymring for ditt alkoholforbruk, eller antydnet at du bør redusere drikkingen?

Ja/Nei

Hvis Audit_10 = ja

Audit_10a

Har det skjedd i løpet av det siste året?

Ja/nei

Arbeidsliv og Alkohol

Hvis yrkesstatus=ja Disse spørsmålene skal kunne stilles til de som betrakter seg som yrkesaktiv

Nå kommer noen spørsmål om alkohol og arbeidsliv

Arb_alk1

I løpet av de siste 12 månedene, har du hatt en eller flere sykefraværsdager, med eller uten legeattest? **Gjelder alle typer sykefravær.**

J A / N E I

Hvis Arb_alk1=JA

Omtrent hvor mange dager? **Hvis IO oppgir svaret i uker eller måneder, så regn ut cirka hvor mange dager det gjelder (en uke regnes som 5 arbeidsdager, en måned regnes som 20 arbeidsdager, ett år regnes som 230 arbeidsdager).**

Hvis Drukket_1=ja

Arb_alk2

I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange ganger har du vært mindre effektiv på jobb fordi du drakk alkohol dagen før?

Antall dager___

Arb_alk3

I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange ganger var du borte deler av arbeidsdagen fordi du drakk alkohol dagen før?

Antall dager___

Arb_alk4

I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange hele arbeidsdager var du borte fordi du drakk alkohol dagen før?

Antall dager___

Arb_alk5

I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange arbeidsdager var du totalt sett borte på grunn av egen alkoholbruk (fordi du hadde drukket, bakrus, ulykker eller sykdom relatert til alkoholbruk)?

Antall dager___

Kontekst

Så kommer noen spørsmål om alkoholdrikking i ulike situasjoner

Hvis Drukket_1=ja

Kon1

I løpet av de siste 12 månedene, hvor ofte har du drukket alkohol på et serveringssted? Vil du si stort sett daglig, ukentlig, månedlig, sjeldnere enn månedlig eller aldri? **Serveringssted = restaurant, pub, bar, klubb eller lignende**

1. DAGLIG
2. UKENTLIG
3. MÅNEDLIG
4. SJELDNERE ENN MÅNEDLIG
5. ALDRI

Hvis Kon1 = 2

Kon1a

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket på et serveringssted 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 DAGER I UKEN
2. 2-3 DAGER I UKEN, ELLER
3. OMTRENT EN DAG I UKEN

Hvis Kon1 = 3

Kon1b

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket på et serveringssted flere enn tre dager i måneden, 2-3 dager i måneden eller omtrent en dag i måneden?

1. FLERE ENN 3 DAGER I MÅNEDEN
2. 2-3 DAGER I MÅNEDEN
3. OMTRENT 1 DAG I MÅNEDEN

Hvis Kon1 = 4

Kon1c

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket på et serveringssted flere enn tre dager, 2-3 dager eller omtrent en dag?

1. FLERE ENN 3 DAGER
2. 2-3 DAGER
3. OMTRENT 1 DAG

Kon2

I løpet av de siste 12 månedene, hvor ofte har du drukket alkohol hjemme hos deg selv eller hos andre? Vil du si stort sett daglig, ukentlig, månedlig, sjeldnere enn månedlig eller aldri? **Her er vi ute etter alkoholdrikking i privat hjem.**

1. DAGLIG
2. UKENTLIG
3. MÅNEDLIG
4. SJELDNERE ENN MÅNEDLIG
5. ALDRI

Hvis Kon2= 2

Kon2a

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket hjemme hos deg selv eller hos andre 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 DAGER I UKEN
2. 2-3 DAGER I UKEN, ELLER
3. OMTRENT EN DAG I UKEN

Hvis Kon2 = 3

Kon2b

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket hjemme hos deg selv eller hos andre flere enn tre dager i måneden, 2-3 dager i måneden eller omtrent en dag i måneden?

1. FLERE ENN 3 DAGER I MÅNEDEN
2. 2-3 DAGER I MÅNEDEN
3. OMTRENT 1 DAG I MÅNEDEN

Hvis Kon2 = 4

Kon2c

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket hjemme hos deg selv eller hos andre flere enn tre dager, 2-3 dager eller omtrent en dag?

1. FLERE ENN 3 DAGER
2. 2-3 DAGER
3. OMTRENT 1 DAG

Kon3

I løpet av de siste 12 månedene, hvor ofte har du drukket alkohol på offentlig område, for eksempel i en park, på gaten, på stranda eller fjellet? Vil du si stort sett daglig, ukentlig, månedlig, sjeldnere enn månedlig eller aldri?

1. DAGLIG
2. UKENTLIG
3. MÅNEDLIG
4. SJELDNERE ENN MÅNEDLIG
5. ALDRI

Hvis Kon3= 2

Kon3a

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket alkohol på offentlig område 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 DAGER I UKEN
2. 2-3 DAGER I UKEN, ELLER
3. OMTRENT EN DAG I UKEN

Hvis Kon3 = 3

Kon3b

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket alkohol på offentlig område flere enn tre dager i måneden, 2-3 dager i måneden eller omtrent en dag i måneden?

1. FLERE ENN 3 DAGER I MÅNEDEN
2. 2-3 DAGER I MÅNEDEN
3. OMTRENT 1 DAG I MÅNEDEN

Hvis Kon3 = 4

Kon3c

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket alkohol på offentlig område flere enn tre dager, 2-3 dager eller omtrent en dag?

1. FLERE ENN 3 DAGER
2. 2-3 DAGER
3. OMTRENT 1 DAG

Kon4

I løpet av de siste 12 månedene, hvor ofte har du drukket alkohol i jobberelaterte situasjoner, for eksempel lønningsspils, arbeidsreise, firmafest eller konferanse? Vil du si stort sett daglig, ukentlig, månedlig, sjeldnere enn månedlig eller aldri?

1. DAGLIG
2. UKENTLIG
3. MÅNEDLIG
4. SJELDNERE ENN MÅNEDLIG
5. ALDRI

Hvis Kon4= 2

Kon4a

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket alkohol i jobberelaterte situasjoner 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 DAGER I UKEN
2. 2-3 DAGER I UKEN, ELLER
3. OMTRENT EN DAG I UKEN

Hvis Kon4 = 3

Kon4b

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket alkohol i jobberelaterte situasjoner flere enn tre dager i måneden, 2-3 dager i måneden eller omtrent en dag i måneden?

1. FLERE ENN 3 DAGER I MÅNEDEN
2. 2-3 DAGER I MÅNEDEN
3. OMTRENT 1 DAG I MÅNEDEN

Hvis Kon4 = 4

Kon4c

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket alkohol i jobberelaterte situasjoner flere enn tre dager, 2-3 dager eller omtrent en dag?

1. FLERE ENN 3 DAGER
2. 2-3 DAGER
3. OMTRENT 1 DAG

Kon5

I løpet av de siste 12 månedene, hvor ofte har du drukket alkohol med ektefelle, samboer, eller andre familiemedlemmer? Vil du si stort sett daglig, ukentlig, månedlig, sjeldnere enn månedlig eller aldri?

1. DAGLIG
2. UKENTLIG
3. MÅNEDLIG
4. SJELDNERE ENN MÅNEDLIG
5. ALDRI

Hvis Kon5= 2

Kon5a

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket alkohol med ektefelle, samboer, eller andre familiemedlemmer 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 DAGER I UKEN
2. 2-3 DAGER I UKEN, ELLER
3. OMTRENT EN DAG I UKEN

Hvis Kon5 = 3

Kon5b

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket alkohol med ektefelle, samboer, eller andre familiemedlemmer flere enn tre dager i måneden, 2-3 dager i måneden eller omtrent en dag i måneden?

1. FLERE ENN 3 DAGER I MÅNEDEN
2. 2-3 DAGER I MÅNEDEN
3. OMTRENT 1 DAG I MÅNEDEN

Hvis Kon5 = 4

Kon5c

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket alkohol med ektefelle, samboer, eller andre familiemedlemmer flere enn tre dager, 2-3 dager eller omtrent en dag?

1. FLERE ENN 3 DAGER
2. 2-3 DAGER
3. OMTRENT 1 DAG

Kon6

I løpet av de siste 12 månedene, hvor ofte har du drukket alkohol med venner eller bekjente? Vil du si stort sett daglig, ukentlig, månedlig, sjeldnere enn månedlig eller aldri?

1. DAGLIG
2. UKENTLIG
3. MÅNEDLIG
4. SJELDNERE ENN MÅNEDLIG
5. ALDRI

Hvis Kon6 = 2

Kon6a

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket alkohol med venner eller bekjente 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 DAGER I UKEN
2. 2-3 DAGER I UKEN, ELLER
3. OMTRENT EN DAG I UKEN

Hvis Kon6 = 3

Kon6b

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket alkohol med venner eller bekjente flere enn tre dager i måneden, 2-3 dager i måneden eller omtrent en dag i måneden?

1. FLERE ENN 3 DAGER I MÅNEDEN
2. 2-3 DAGER I MÅNEDEN
3. OMTRENT 1 DAG I MÅNEDEN

Hvis Kon6 = 4

Kon6c

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har drukket alkohol med venner eller bekjente flere enn tre dager, 2-3 dager eller omtrent en dag?

1. FLERE ENN 3 DAGER
2. 2-3 DAGER
3. OMTRENT 1 DAG

Kon7

I løpet av de siste 12 månedene, hvor ofte har du drukket alkohol alene? Vil du si stort sett daglig, ukentlig, månedlig, sjeldnere enn månedlig eller aldri?

1. DAGLIG
2. UKENTLIG
3. MÅNEDLIG
4. SJELDNERE ENN MÅNEDLIG
5. ALDRI

Hvis Kon7= 2

Kon7a

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket alkohol alene 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 DAGER I UKEN
2. 2-3 DAGER I UKEN, ELLER
3. OMTRENT EN DAG I UKEN

Hvis Kon7 = 3

Kon7b

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket alkohol alene flere enn tre dager i måneden, 2-3 dager i måneden eller omtrent en dag i måneden?

1. FLERE ENN 3 DAGER I MÅNEDEN
2. 2-3 DAGER I MÅNEDEN
3. OMTRENT 1 DAG I MÅNEDEN

Hvis Kon7 = 4

Kon7c

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket alkohol alene flere enn tre dager, 2-3 dager eller omtrent en dag?

1. FLERE ENN 3 DAGER
2. 2-3 DAGER
3. OMTRENT 1 DAG

Kon8

I løpet av de siste 12 måneder, hvor ofte har du drukket øl til maten? Vil du si stort sett daglig, ukentlig, månedlig, sjeldnere enn månedlig eller aldri?

1. DAGLIG
2. UKENTLIG
3. MÅNEDLIG
4. SJELDNERE ENN MÅNEDLIG
5. ALDRI

Hvis Kon8= 2

Kon8a

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket øl til maten 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 DAGER I UKEN
2. 2-3 DAGER I UKEN, ELLER
3. OMTRENT EN DAG I UKEN

Hvis Kon8 = 3

Kon8b

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket øl til maten flere enn tre dager i måneden, 2-3 dager i måneden eller omtrent en dag i måneden?

1. FLERE ENN 3 DAGER I MÅNEDEN
2. 2-3 DAGER I MÅNEDEN
3. OMTRENT 1 DAG I MÅNEDEN

Hvis Kon8 = 4

Kon8c

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket øl til maten flere enn tre dager, 2-3 dager eller omtrent en dag?

1. FLERE ENN 3 DAGER
2. 2-3 DAGER
3. OMTRENT 1 DAG

Kon9

I løpet av de siste 12 månedene, hvor ofte har du drukket vin til maten? Vil du si stort sett daglig, ukentlig, månedlig, sjeldnere enn månedlig eller aldri?

1. DAGLIG
2. UKENTLIG
3. MÅNEDLIG
4. SJELDNERE ENN MÅNEDLIG
5. ALDRI

Hvis Kon9= 2

Kon9a

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket vin til maten 4-5 dager i uken, 2-3 dager i uken eller omtrent en dag i uken?

1. 4-5 DAGER I UKEN
2. 2-3 DAGER I UKEN, ELLER
3. OMTRENT EN DAG I UKEN

Hvis Kon9 = 3

Kon9b

I løpet av de siste 12 månedene, vil du si du har drukket vin til maten flere enn tre dager i måneden, 2-3 dager i måneden eller omtrent en dag i måneden?

1. FLERE ENN 3 DAGER I MÅNEDEN
2. 2-3 DAGER I MÅNEDEN
3. OMTRENT 1 DAG I MÅNEDEN

Hvis Kon9 = 4

Kon9c

I løpet av de siste 12 måneder, vil du si du har drukket vin til maten flere enn tre dager, 2-3 dager eller omtrent en dag?

1. FLERE ENN 3 DAGER
2. 2-3 DAGER
3. OMTRENT 1 DAG

Uregistrert konsum**Handel i utlandet**

Ureg1: I løpet av de siste 12 månedene, har du vært i utlandet? Regn også med eventuelle reiser/dagsturer til Sverige eller andre naboland.

Ja / Nei

Hvis Ureg1 = ja.

Ureg2: I løpet av de siste 12 månedene, tok du med deg alkohol hjem fra minst én av reisene til utlandet? Innkjøp i taxfree-butikker i Norge på vei hjem regnes også med.

Ja / Nei

Hvis Ureg2=ja.

Ureg3a: I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange ganger tok du med deg hjem alkohol som var kjøpt på tax-free på norsk flyplass? ____

Hvis Ureg3a > 0. (også hvis «vet ikke», «vil ikke svare»)

Ureg3b: Vi vil nå be deg om å tenke på sist gang du tok med deg hjem alkohol som var kjøpt på tax-free på norsk flyplass. Hvor mye tok du da med deg av øl, vin, brennevin og/eller sider/rusbrus? Du kan oppgi i bokser, flasker eller liter hva du tok med deg av ulike drikkesorter. **FLERE SVAR MULIG.**

SKRIV INN RIKTIG ANTALL AV HVER DRIKKESORT I RUTENE UNDER (DET GRÅ FELTET). DU KAN KLIKKE DEG MELLOM RUTENE MED PILTASTENE.

Øl

___ bokser/flasker à 0,33 liter
 ___ bokser/flasker à 0,5 liter
 ___ liter

Vin

___ flasker à 0,375 liter
 ___ flasker à 0,75 liter
 ___ liter

Brennevin

___ flasker à 0,35 liter
 ___ flasker à 0,5 liter
 ___ flasker à 0,7 liter
 ___ flasker à 1 liter VANLIG PÅ TAXFREE
 ___ liter

Rusbrus eller sider

___ bokser/flasker à 0,33 liter
 ___ bokser/flasker à 0,5 liter
 ___ liter

Ureg4a: I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange ganger tok du med deg hjem alkohol som var kjøpt på tax-free på ferge som går til Norge? ___

Hvis Ureg4a > 0. (også hvis «vet ikke», «vil ikke svare»)

Ureg4b: Vi vil nå be deg om å tenke på sist gang du tok med deg hjem alkohol som var kjøpt på tax-free på ferge som går til Norge. Hvor mye tok du da med deg av øl, vin, brennevin og/eller sider/rusbrus? Du kan oppgi i bokser, flasker eller liter hva du tok med deg av ulike drikkesorter. (Flere svar mulig.)

SKRIV INN RIKTIG ANTALL AV HVER DRIKKESORT I RUTENE UNDER (DET GRÅ FELTET). DU KAN KLIKKE DEG MELLOM RUTENE MED PILTASTENE.

Øl

___ bokser/flasker à 0,33 liter
 ___ bokser/flasker à 0,5 liter
 ___ liter

Vin

___ flasker à 0,375 liter
 ___ flasker à 0,75 liter
 ___ liter

Brennevin

___ flasker à 0,35 liter
 ___ flasker à 0,5 liter
 ___ flasker à 0,7 liter
 ___ flasker à 1 liter VANLIG PÅ TAXFREE
 ___ liter

Rusbrus eller sider

___ bokser/flasker à 0,33 liter
 ___ bokser/flasker à 0,5 liter
 ___ liter

Ureg5a: I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange ganger tok du med deg hjem alkohol som var kjøpt i Sverige? ___

Hvis $Ureg5a > 0$. (også hvis «vet ikke», «vil ikke svare»)

Ureg5b: Vi vil nå be deg om å tenke på sist gang du tok med deg hjem alkohol som var kjøpt i Sverige. Hvor mye tok du da med deg av øl, vin, brennevin og/eller sider/rusbrus? Du kan oppgi i bokser, flasker eller liter hva du tok med deg av ulike drikkesorter. (Flere svar mulig.)

SKRIV INN RIKTIG ANTALL AV HVER DRIKKE SORT I RUTENE UNDER (DET GRÅ FELTET). DU KAN KLIKKE DEG MELLOM RUTENE MED PILTASTENE.

Øl

___ bokser/flasker à 0,33 liter
 ___ bokser/flasker à 0,5 liter
 ___ liter

Vin

___ flasker à 0,375 liter
 ___ flasker à 0,75 liter
 ___ liter

Brennevin

___ flasker à 0,35 liter
 ___ flasker à 0,5 liter
 ___ flasker à 0,7 liter
 ___ flasker à 1 liter VANLIG PÅ TAXFREE
 ___ liter

Rusbrus eller sider

___ bokser/flasker à 0,33 liter
 ___ bokser/flasker à 0,5 liter
 ___ liter

Ureg6a: I løpet av de siste 12 månedene, hvor mange ganger tok du med deg hjem alkohol som var kjøpt utenlands i andre land enn Sverige? ___ Ta ikke med innkjøp du tidligere har fortalt om.

HER SKAL DU TA MED ALKOHOL SOM ER KJØPT PÅ TAXFREE PÅ UTENLANDSK FLYPLASS ELLER BUTIKKER/UTSALGSSTEDER I ANDRE ALND ENN SVERIGE.

Hvis $Ureg6a > 0$. (også hvis «vet ikke», «vil ikke svare»)

Ureg6b: Vi vil nå be deg om å tenke på sist gang du tok med deg hjem alkohol som var kjøpt utenlands i andre land enn Sverige?. Hvor mye tok du da med deg av øl, vin, brennevin og/eller sider/rusbrus? Du kan oppgi svaret i bokser, flasker eller liter hva du tok med deg av ulike drikkesorter. (Flere svar mulig.)

SKRIV INN RIKTIG ANTALL AV HVER DRIKKE SORT I RUTENE UNDER (DET GRÅ FELTET). DU KAN KLIKKE DEG MELLOM RUTENE MED PILTASTENE.

Øl

___ bokser/flasker à 0,33 liter
 ___ bokser/flasker à 0,5 liter
 ___ liter

Vin

___ flasker à 0,375 liter
 ___ flasker à 0,75 liter
 ___ liter

Brennevin

- ___ flasker à 0,35 liter
- ___ flasker à 0,5 liter
- ___ flasker à 0,7 liter
- ___ flasker à 1 liter VANLIG PÅ TAXFREE
- ___ liter

Rusbrus eller sider

- ___ bokser/flasker à 0,33 liter
- ___ bokser/flasker à 0,5 liter
- ___ liter

Andre kilder

Ureg15b: I løpet av de siste 12 månedene, har du kjøpt alkohol i Norge som har vært betydelig billigere enn vanlig utsalgspris på Vinmonopol eller i butikk? **FOR EKSEMPEL HJEMMEBRENT, INNSMUGLET ALKOHOL, ALTSÅ ALKOHOL SOM IKKE ER KJØPT PÅ VINMONOPOLET, BUTIKK ELLER ANDRE VANLIGE UTSALGSSTEDER FOR ALKOHOL. LOVLIGE INNKJØP FRA UTLANDET OG LOVLIG BRYGGING SKAL IKKE REGNES MED.**

Ja / Nei

Hvis Ureg15b = Ja

UREG16b

I løpet av disse 12 månedene, kjøpte du øl, vin, brennevin og/eller rusbrus/sider? **Flere svar mulig.**

Øl

Vin

Brennevin

Rusbrus eller cider

Hjemmeproduksjon

Ureg19. I løpet av de siste 12 månedene, har du laget noen form for alkohol selv?

Ja/nei

Hvis Ureg19=ja.

UREG20

I løpet av disse 12 månedene, lagde du øl, vin, brennevin og/eller rusbrus/sider? (Flere svar mulig.)

Øl

Vin

Brennevin

Rusbrus eller cider

Reseptbelagte legemidler**Reseptbelagte sovemidler**

LEG_1

Vi går nå over til noen spørsmål om bruk av reseptbelagte legemidler

Har du i løpet av de siste 12 måneder brukt reseptbelagte sovemidler? **FOR EKSEMPEL IMOVANE, ZOPICLON, STILNOCT, APODORM, FLUNIPAM**

Ja/Nei

Hvis LEG_1 = ja

LEG_2

Har du brukt slike sovemidler daglig eller nesten daglig over en periode på minst en uke?

Ja/Nei

Hvis LEG_2 = ja

LEG_3

Hvor lang var den lengste sammenhengende periode med bruk av sovemidler?

1. 1 til 2 uker
2. 3 til 4 uker
3. 1 til 3 måneder
4. Mer enn 3 måneder

Reseptbelagte beroligende medikamenter

LEG_5

Har du i løpet av de siste 12 måneder brukt reseptbelagte beroligende midler? **FOR EKSEMPEL SOBRIL, VALIUM, VIVAL**

Ja/Nei

Hvis LEG_5 = ja

LEG_6

Har du brukt slike beroligende midler daglig eller nesten daglig over en periode på minst en uke?

Ja/Nei

Hvis LEG_6 = ja

LEG_7

Hvor lang var den lengste sammenhengende periode med bruk av beroligende midler?

1. 1 til 2 uker
2. 3 til 4 uker
3. 1 til 3 måneder
4. Mer enn 3 måneder

Reseptbelagte smertestillende medikamenter

LEG_9

Har du i løpet av de siste 12 måneder brukt reseptbelagte smertestillende midler? **FOR EKSEMPEL PARALGIN FORTE, NOBLIGAN**

Ja/Nei

Hvis LEG_9 = ja

LEG_10

Har du brukt slike smertestillende midler daglig eller nesten daglig over en periode på minst en uke?

Ja/Nei

Hvis LEG_10 = ja

LEG_11

Hvor lang var den lengste sammenhengende periode med bruk av smertestillende midler?

1. 1 til 2 uker
2. 3 til 4 uker
3. 1 til 3 måneder
4. Mer enn 3 måneder

Narkotiske stoffer (stilles kun til personer 16-64 år)

Bruk av cannabis og ulike narkotiske stoffer forekommer i alle lag av befolkningen, og formålet med undersøkelsen er å få mer kunnskap om utbredelsen. Vi vet at dette kan oppleves som sensitive spørsmål, og minner derfor om at svarene blir anonymisert og kun brukt til forskningsformål.

6.6 Cannabis

Vi starter med noen spørsmål om cannabis.

CAN_1

Har du noen gang prøvd cannabis? Cannabis inkluderer hasj, marihuana, cannabisolje, skunk, sensimilla
Ja/nei

Hvis CAN_1=ja

*CAN_2

Hvor mange ganger har du prøvd eller brukt cannabis? **EN GANG BETYR ÉN ENKELT JOINT/PIPE, TO JOINTS/PIPER SAMME DAG REGNES SOM TO GANGER.**

1. En gang (*Skal ikke besvare C5*)
2. 2-5 ganger
3. 6-10 ganger
4. 11 – 50 ganger
5. Mer enn 50 ganger

Hvis CAN_1=ja

CAN_3

Hvor gammel var du da du prøvde cannabis hvis C2 ≠1 [første gang]?

Alder i år:

Hvis CAN_1=ja

CAN_4

[hvis CAN_2 ≠1 Første gang/ hvis C2 =1 Da] du prøvde cannabis, hadde du da drukket alkohol tidligere samme dag?

1. Ja
2. Nei
3. **HUSKER IKKE/VET IKKE**

Hvis CAN_2 ≠1

CAN_5

Sist gang du brukte cannabis, hadde du da drukket alkohol tidligere samme dag?

1. Ja
2. Nei
3. **HUSKER IKKE/VET IKKE**

CAN_6

Har du prøvd eller brukt cannabis i løpet av de siste 12 måneder?

Ja/nei

Hvis CAN_6=ja

CAN_7

Hvilke typer cannabis har du prøvd i løpet av de siste 12 måneder? Har du prøvd... **FLERE SVAR MULIG**

1. Hasj
2. Marihuana
3. Cannabisolje
4. Skunk eller sensimilla
5. Andre typer cannabis

Hvis CAN_7=5

CAN_7spes

Spesifiser annet

Hvis CAN_6=ja

CAN_8

[hvis C2 ≠1 Sist gang/ hvis C2 =1 Da] du brukte cannabis, fikk du den av kjente, kjøpte du den av kjente, kjøpte du den via Internett, kjøpte du den av ukjente på annen måte, eller dyrket du den selv?

1. **FIKK AV KJENTE**

2. KJØPTE AV KJENTE
3. KJØPTE VIA INTERNETT
4. KJØPTE AV UKJENTE PÅ ANNEN MÅTE
5. DYRKET SELV
6. ANNET, NOTER(?)

Hvis CAN_6=ja

*CAN_9

Hvor mange ganger har du brukt cannabis de siste 12 måneder? EN GANG TILSVARER ÉN JOINT/PIPE, TO GANGER TILSVARER TO JOINTS/PIPER OG SÅ VIDERE.

1. 1-5 ganger
2. 6-10 ganger
3. 11-50 ganger
4. Mer enn 50 ganger

Hvis CAN_6=ja

CAN_10

Har du brukt cannabis i løpet av de siste fire ukene?

Ja/nei

Hvis CAN_10=ja

CAN_11

Hvor mange dager i de siste fire ukene har du brukt cannabis?

1. 20 dager eller mer
2. 10-19 dager
3. 4-9 dager
4. 1-3 dager

Hvis CAN_11= 3 eller 4

CAN_12

De siste fire ukene, har du brukt cannabis stort sett i helgene, på hverdager eller begge deler?

1. Stort sett i helgene
2. Stort sett på hverdager
3. Både helger og hverdager

CAN_13

Hvor mange joints eller piper røykte du sist døgn du brukte cannabis?

ANTALL JOINTS/PIPER

Hvis CAN_2=4 eller 5: CAN_14 til CAN_16

CAN_14

Har du noen gang brukt cannabis regelmessig, det vil si minst en gang i uken i minst et halvt år?

Ja/nei

Andre narkotiske stoffer

Så har vi noen spørsmål om andre narkotiske stoffer

ANS_1

Har du noen gang prøvd narkotiske stoffer som **kokain, ecstasy, amfetaminer, relevin, heroin, GHB/GBL eller LSD?**

JA/Nei

Hvis ANS_1 = JA

ANS_2

Hvilke stoffer har du prøvd? **FLERE SVAR MULIG**

1. kokain
2. ecstasy/MDMA
3. amfetaminer/speed
4. relevin
5. heroin
6. GHB/GBL
7. LSD
8. Andre

Hvis ANS_2 = 8

ANS_2_spes

Spesifiser andre

ANS_3 –for hvert av stoffene IO oppgir i Ans_2 og Ans_2_spes

Har du brukt [stoffer IO har opplyst om i ANS_2 og ANS_2_spes] i løpet av de siste 12 måneder?

Ja/nei

Hvis ANS_3=3 For de som har brukt amfetamin siste 12 måneder:

ANS_9

Hvor mange **dager** har du brukt amfetamin de siste 12 måneder?

1. 1-5 dager (gå til ANS_12)
2. 6-10 dager (gå til ANS_12)
3. 11 – 50 dager
4. 50 dager eller mer

Hvis ANS_3=3 For de som har brukt amfetamin siste 12 måneder:

*ANS_10

Hvor mange av de siste 12 månedene har du brukt amfetamin? Ta med måneder hvor du har brukt amfetamin minst en gang!

Antall måneder: _____

Nye rusmidler

Vi går nå over til noen spørsmål om bruk av nye typer rusmidler.

Nye rusmidler_1

Har du noen gang brukt nye rusmidler, ofte kalt «legal highs» eller ”research chemicals” (for eksempel syntetiske cannabinoider, mefedron, 5-it eller planter som salvia eller kratom)?

1. Ja
2. Nei
3. **HUSKER IKKE/VET IKKE**

Hvis Nye rusmidler_1 = ja

Nye rusmidler_2

Hvilke stoffer har du brukt?

Flere svar mulig

1. **Syntetiske cannabinoider (for eksempel JWH-018, AM-2201, UR-144)**

2. Syntetiske katinoner (for eksempel mefedron, 4-MEC, MDPV)
3. Andre nye rusmidler

SPØRSMÅLET Nye rusmidler_3- STILLES FOR HVERT AV STOFFENE OPPGITT I Nye rusmidler_2

Nye rusmidler_3

Har du prøvd eller brukt [stoffer IO har opplyst om Nye rusmidler_2] i løpet av de siste 12 måneder?
Ja/nei

SPØRSMÅLET Nye rusmidler_8 STILLES FOR HVERT AV STOFFENE OPPGITT I Nye rusmidler_2

Prestasjonsfremmende midler

Vi går nå over til noen spørsmål om bruk av prestasjonsfremmende midler som benyttes for å øke muskelmasse og muskelstyrke. Vi er interessert i å høre om erfaringer med slik bruk både fra personer som har eller har hatt idrett som hovedbeskjeftigelse og fra andre.

DOP_0

Er du for tiden profesjonell idrettsutøver, dvs. har idrett som din hovedbeskjeftigelse, eller har du hatt det før?
Ja/Nei/har vært profesjonell idrettsutøver tidligere

DOP_1

Har du noen gang prøvd prestasjonsfremmende og muskeloppbyggende midler som **anabole steroider eller veksthormoner**? JA/Nei

Hvis DOP_1 = JA

DOP_2

Hvilke stoffer har du prøvd? **FLERE SVAR MULIG**

1. Anabole steroider (som for eksempel Trenbolone, Winstrol, Turanabol, Deca Durabolin, Sustanon, Primobolane, Dianabol, Masteron, Anadrol, Anavar)
2. Veksthormoner (som for eksempel Somatropin, Genotropin)
3. Andre prestasjonsfremmende midler

Hvis DOP_2 = 3

DOP_2_spes

Spesifiser andre

SPØRSMÅLENE DOP_3 - DOP_6 STILLES FOR HVERT AV STOFFENE OPPGITT I DOP_2

DOP_3 –for hvert av stoffene IO oppgir i DOP_2 og DOP_2_spes

Har du brukt [stoffer IO har opplyst om i DOP_2 og DOP_2_spes] i løpet av de siste 12 måneder?
Ja/nei

Bolk om slankende/vektreduserende preparater

Innledningstekst: Vi ønsker nå å høre om du har brukt preparater for å gå ned i vekt. Vi er interessert i å høre om bruk av produkter som ikke er lovlig i Norge og om bruk av reseptbelagte midler som ikke er brukt i samsvar med legens foreskrivning. Vi ønsker ikke å inkludere produkter kjøpt i helsekostbutikker (slankete, shakes, og lignende) eller lovlig midler bestilt over internett.

KROPP_1

Har du noen gang prøvd slankende preparater som er ulovlige i Norge eller brukt reseptbelagte preparater på en måte som ikke er i samsvar med legens foreskrivning?

JA/Nei/vet ikke

Hvis KROPP_1 = JA eller vet ikke

KROPP_2

Hvilke preparater har du prøvd? **FLERE SVAR MULIG**

1. ...
2. ...

KROPP_4 –for hvert av stoffene IO oppgir i KROPP_2

Har du brukt [*stoffer IO har opplyst om i KROPP_2 og KROPP_2_spes*] i løpet av de siste 12 månedene?

Ja/nei

Avslutt

Det var siste spørsmål i intervjuet. Vi takker for at du tok deg tid til å være med på undersøkelsen, og for å bidra til økt kunnskap om rusmiddelbruk i Norge.

Vedlegg 6: Instruks til intervjuere**Undersøkelse om tobakk- og
rusmiddelbruk 2015**

Produktnummer 0666

Instruks

Orientering og veiledning for intervjuere

INNHold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
Innhold	6
Bakgrunn og formål	7
1. Utvalg	7
2. Datainnsamling	8
2.1. Innsamlingsmetode	8
2.2. Feltperiode	8
3. Datakvalitet	9
3.1. Skjevhet	9
3.2. Frafall	10
4. Statistisk usikkerhet og feilmarginer ved utvalgsundersøkelser	13
4.1. Eksempel på bruk av formel og tabell	15
5. Innsamlings- og bearbeidingsfeil	15
6. Vekter	16
6.1. Framstilling av vekter	16
6.2. Designvekter	16
6.3. Frafallsvekter	17
Vedlegg 1: IO-brev	18
Vedlegg 2: Foresattebrev	19
Vedlegg 3: Hjelpkort til intervjuet	20
Vedlegg 4: Brosjyre	21
Vedlegg 5: Spørreskjema	22
Innledning	22
Bakgrunnsvariabler	22
Egenopplevd helse	23
Tobakksbruk	23
Alkoholbruk	24
6.4 Alkoholforbruk – frekvens og mengde	25
6.5 Risikofull alkoholbruk - AUDIT32	25
Arbeidsliv og Alkohol	34
Kontekst	35
Hvis Kon9= 2	40
Uregistrert konsum	40
Reseptbelagte legemidler	43

Narkotiske stoffer (stilles kun til personer 16-64 år)	44
6.6 Cannabis	45
Andre narkotiske stoffer	47
Nye rusmidler	47
Prestasjonsfremmende midler	48
Vedlegg 6: Instruks til intervjuere.....	50
Orientering om undersøkelsen	51
6.6 Oppdragsgivere 51	
6.7 Bakgrunn og formål 51	
6.8 Motivering av IO 51	
Gjennomføring av undersøkelsen	52
6.9 Utvalg 52	
6.10 Avganger 52	
6.11 Innsamlingsmetode 52	
6.12 Intervjtid 52	
6.13 Innsamlingsperiode 52	
6.14 Forventninger 52	
6.15 Informasjonsmaterieil til IO 52	
6.16 I tilfelle IO har behov for hjelp i etterkant av intervjuet 52	
6.17 Personvern - hva skjer med dataene etter intervjuingen? 53	
7. Skjemaet.....	53
7.5 Om alkohol og alkoholenheter 53	
7.6 Uregistrert konsum – handel av alkohol/tobakk i utlandet 54	
7.7 Instruks til enkeltspørsmål 55	
Figurregister.....	58

Planlegger: Sverre Amdam sad@ssb.no

Orientering om undersøkelsen

6.6 Oppdragsgivere

Statistisk sentralbyrå (SSB) skal våren 2015 gjennomføre fjerde runde av undersøkelsen om tobakk og rusmiddelbruk i Norge, forkortet *Rusundersøkelsen 2014*. Undersøkelsen gjennomføres i samarbeid med Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS), og har blitt gjennomført en gang i året siden 2012.

6.7 Bakgrunn og formål

Hensikten med undersøkelsen er å få økt kunnskap om bruken av tobakk, alkohol og andre rusmidler i ulike grupper av befolkningen. Undersøkelsen vil være med å danne grunnlag for tiltak og evaluering av virkemidler på rusmiddelfeltet.

Hovedresultater fra undersøkelsen vil blant annet bli publisert i en årlig rapport fra SIRUS, samt flere andre publikasjoner. Disse kan lastes ned gratis fra: www.sirus.no/nor/Publikasjoner/Rapporter_og_skrifter

6.8 Motivering av IO

Resultatene fra undersøkelsen skal gi kunnskap om utviklingen i bruk av tobakk, alkohol og andre rusmidler i ulike undergrupper i befolkningen. Kunnskapen vil danne grunnlag for tiltak som kan redusere skader forbundet med bruk av disse stoffene. Resultatene fra undersøkelsen vil også gjøre det mulig å evaluere ulike virkemidler, som for eksempel kampanjer, lovendringer, og forebyggingstiltak.

Alle som er trukket ut til å delta er viktig for å gi et riktig bilde av befolkningen, også de som ikke bruker noen rusmidler. Årsaker til hvorfor man ikke bruker rusmidler er også interessant for statistikken og videre forskning.

Gjennomføring av undersøkelsen

6.9 Utvalg

Det trekkes et utvalg på 3 700 personer i alderen 16-79 år. Personer i alderen 16-30 år er overrepresentert, slik at det til sammen er ca. 1400 personer i denne aldersgruppen. Dette er fordi man er svært interessert i å få gode tall på rusmiddelbruk i den yngre delen av befolkningen. Foruten oversamplingen av de under 30 år er utvalget trukket tilfeldig fra Folkeregisteret.

Det er kun personer i alderen 16-64 år som får spørsmål om bruk av narkotiske stoffer.

6.10 Avganger

Personer som ikke tilhører utvalget og skal gå til avgang er:

- Personer bosatt i utlandet i 6 mnd eller mer
- Institusjonsbeboere: Forpleide personer som er fast bosatt på barnehjem, sykehjem, aldershjem, psykiatrisk institusjon og andre institusjoner i mer enn seks måneder.

IO som sitter i fengsel, eller er midlertidig innlagt på sykehus skal normalt sett intervjues.

6.11 Innsamlingsmetode

Undersøkelsen gjennomføres som en telefonundersøkelse. Både sentrale intervjuere Oslo/Kongsvinger og lokale intervjuere jobber med undersøkelsen.

Tema for undersøkelsen kan oppleves som sensitivt. Erfaringer fra tidligere år viser at det likevel fungerer godt å gjennomføre undersøkelsen som en telefonundersøkelse.

6.12 Intervjutid

Gjennomsnittlig intervjutid er beregnet til ca 20-25 minutter. Intervjutiden vil variere ut i fra alder og IO sitt forbruk og befatning med ulike rusmidler.

6.13 Innsamlingsperiode

Datainnsamlingen foregår fra 27. april til 04. juli 2015. Det er planlagt tre hovedutsendinger. Listen sees under. I tillegg vil det sendes ut nekterbrev, samt sms til de vi ikke har oppnådd kontakt med.

Dato	Antall
22.04	Ca 1185
13.05	Ca. 1185
03.06	Ca 1185

6.14 Forventninger

Det er en forventning om 60 % svar i denne undersøkelsen.

6.15 Informasjonsmaterieill til IO

Alle som er trukket ut til å delta i undersøkelsen, har fått tilsendt et informasjonsbrev, en brosjyre og et hjelpekort. Hjelpekortet viser en liste over ulike alkoholenheter, og hva som kan regnes som en alkoholenhet. Kortet er ment som en hjelp til IO for å beregne antall alkoholenheter ut i fra eget konsum. Intervjuet kan gjennomføres selv om IO ikke har kortet tilgjengelig.

For IO under 18 år sender vi også et informasjonsbrev til foresatte.

6.16 I tilfelle IO har behov for hjelp i etterkant av intervjuet

Tema for intervjuet kan oppleves som sensitivt. Gjennom intervjuet kan man komme inn på forhold som er problematisk for IO, f.eks eget eller andres rusmisbruk. Dersom intervjueren opplever at IO kan ha behov for

hjelp og veiledning i etterkant av intervjuet, har vi avtalt med Rustelefonen at vi kan henvise IO dit. Det er vanskelig å gi noen retningslinjer for når intervjuerne skal henvise dit. Det er ment som en mulighet for intervjueren dersom man opplever at det er et behov og dersom det kan lette situasjonen for intervjueren. Telefonnummeret til Rustelefonen er: 08 588

6.17 Personvern - hva skjer med dataene etter intervjuingen?

Etter datafangst vil det kobles på registeropplysninger om utdanning fra skoler, fylker og Lånecassen, samt inntekt og formue hentet fra Skatteetaten. Dette gjøres for å øke utbytte av svarene, samt for å gjøre intervjutiden kortere.

Etter endt datafangst vil SIRUS få utlevert en anonym fil. Det vil si at alle kjennetegn er fjernet fra datamaterialet og at det ikke vil være mulig å kjenne igjen hvem som har svart. SIRUS vil bruke datamaterialet til å forske på bruksmønstre for tobakk, alkohol og andre rusmidler i ulike grupper av befolkningen. Etter to år vil alt datamateriale anonymiseres og gjøres tilgjengelig for forskning via NSD. Anonymisering vil si at alle direkte og indirekte kjennemerker fjernes fra materialet, slik at heller ikke SSB vil kunne klare identifisere enheter i materialet.

7. Skjemaet

Spørreskjemaet er inndelt i bolker for hver kategori av rusmidler.

- Bakgrunnsspørsmål
- Egenopplevd helse
- Tobakk
- Alkoholbruk
 - o Frekvens/mengde
 - o Risikofyllt alkoholbruk
 - o Arbeidsliv og alkohol (rullerende bolk)
 - o Alkoholkonsum i ulike kontekster
- Uregistrert konsum (handel av alkohol i utlandet)
- Reseptbelagte legemidler
- Narkotiske stoffer
 - o Cannabis
 - o Andre stoffer
 - o Nye rusmidler
 - o Prestasjonsfremmende midler

Bolken om alkoholbruk er den mest omfattende i skjemaet, og er også utvidet med nye tema for 2015. Spørsmål om alkoholbruk kan derfor virke omfattende og detaljert. Bolken om uregistrert konsum ble satt inn i 2014, og er viktig å teste før man intervjuer (se pkt. 3.2).

7.5 Om alkohol og alkoholenheter

Alkohol

Noen alkoholholdige drikker kan IO være usikker på om tilhører kategorien vin eller brennevin.

Kategorien vin inkluderer rødvin, hvitvin, rosévin, musserende vin, champagne/cava, og også hetvin/sterkvin, som f.eks portvin, sherry, brandy, vermut, martini og madeira.

Kategorien brennevin inkluderer vodka, rom, gin, akevitt, druebrennevin (som konjakk, grappa og brandy), fruktbrennevin (som f.eks calvados), whisky, tequila og likører.

Noen likører, som for eksempel Baileys, har bare 17 % alkohol, men regnes likevel som brennevin. Og hetvin/sterkvin som for eksempel portvin har 20 % alkohol, og regnes som vin.

Alkoholenheter

IO har fått tilsendt et hjelpekort sammen med informasjonsbrevet og brosjyren. En mer utfyllende beskrivelse følger her:

- **En alkoholenhet:**
 - ett glass vin (1,5 dl).
 - ett glass hetvin/sterkvin (8-9 cl).
 - en liten flaske/boks øl (0.33 liter)
 - en liten flaske/boks rusbrus eller alkoholholdig cider (0,28 – 0,33 liter)

- en drink, shot, eller glass med brennevin (4cl).
- **1,5 alkoholenheter:**
 - en halvliter øl
 - en halvliter rusbrus eller alkoholholdig cider
- **Seks alkoholenheter:**
 - en sixpack små flasker/bokser øl
 - seks rusbrus/alkoholholdig cider
 - en flaske vin (0,75 liter)
 - fire halvliter øl, rusbrus eller alkoholholdig cider
- **Ni alkoholenheter:**
 - Seks halvliter øl, rusbrus eller alkoholholdig cider
 - En liten flaske brennevin (0,35 liter)
- **18 alkoholenheter:**
 - En helflaske brennevin (0,7 liter)
- Når det gjelder brennevin finnes det også flasker på 0,5 liter og 1 liter. 0,5 liter brennevin tilsvarer 12,5 alkoholenheter, og 1 liter vil tilsvare 25 alkoholenheter.

Hvor mye vin som er i et vinglass eller hvor mye brennevin som er i en drink, varierer mye for eksempel etter om det blir servert på et serveringssted eller om IO skjenker selv. Vi tar derfor utgangspunkt i at ett glass vin/hetvin er en enhet, uavhengig av hvor fullt glasset er. Det samme gjelder for brennevin. Siden beregning av alkoholenheter er såpass komplisert, er vi kun ute etter et grovt estimat.

Når det gjelder alkoholprosent for ulike typer øl, vin og brennevin, er også dette noe som varierer. For eksempel brennevin kan det være alt fra 17 % til 60 %. Vi tar ikke høyde for alkoholprosenten til det IO har drukket, og beregner enheten kun etter mengde.

7.6 Uregistrert konsum – handel av alkohol/tobakk i utlandet

Bolken om uregistrert konsum kommer til slutt i alkoholbolken og omhandler kjøp av alkohol og tobakk i utlandet som man tar med inn til Norge. Her stilles det en del spørsmål om IO har tatt med seg ulike produkter fra utlandet i løpet av de siste 12 måneder.

Registrering av alkoholkjøp i utlandet – viktig!

Noen spørsmål i den nye bolken dreier seg om å kartlegge hvor mye og hvilke typer alkohol IO handlet ved sist utenlandstur, det vil si kjøp på taxfree, handel i Sverige, handel på ferge til Norge, eller annen handel i utlandet. I denne spørsmålsrekken har vi laget et litt spesielt oppsett i skjemaregistreringen som alle intervjuere må være kjent med før de begynner å intervju. Registreringen er ikke helt ulik husholdningsregistreringen slik det gjøres i for eksempel LK-panel.

Istedenfor at vi må spørre om hver enkelt alkoholsort for seg har vi samlet spørsmålet om kjøp av flere ulike alkoholsorter i samme spørsmål. Dette sparer både tid og gjør intervjuet mindre omstendelig. Du skal dermed ikke spørre om hver enkelt alkoholenhet! Her er det meningen at IO skal ramse opp hvilke sorter han/hun har kjøpt og hvor mye av hver. Du må deretter trykke deg frem til riktig kategori i listen under (det grå feltet) og sette inn riktig tall. Du ser hvilken kategori du er på i grønn skrift. Du kan også se på kolonnen til venstre i det grå feltet for å orientere deg om hvor du er i listen (ringet rundt).

Om IO for eksempel oppgir at han/hun har kjøpt fire flasker vin ved forrige taxfreehandel må du bla deg ned til «antall flasker vin a 0,75 liter» og sette inn riktig antall.

Når du har registrert alt IO oppgir klikker du deg ned til siste kategori i ruten nederst til høyre (liter rusbrus) og trykker enter.

Blaise 4.8 Data Entry - \\kgwi-blaise01\Siv\Skjema\sirus2014\v01\testing\sirus2014

Skjemaer Svar Navigere Hjelp

Sirus2014 Endre kontaktopplysninger

413 OLSEN KRISTINE, tlf 93644010, Alder: 20 år.

Uregistrert konsum.
Tax-free på norsk flyplass.

Vi vil nå be deg om å tenke på sist gang du tok med deg hjem alkohol som var kjøpt på tax-free på norsk flyplass. Hvor mye tok du da med deg av øl, vin, brennevin og/eller sider/rusbrus? Du kan oppgi i bokser, flasker eller liter hva du tok med deg av ulike drikkesorter. Flere svar mulig.

Skriv inn riktig antall av hver drikkesort i rutene under (det grå feltet). Du kan klikke deg mellom rutene med piltastene.

Vin
Antall flasker a 0,75 liter

	lit1	lit2	lit3	lit4	lit5
Ureg3b_øl					
Ureg3b_vin		4			
Ureg3b_brenne					
Ureg3b_rusbrus					

Gammel 19/33 Endret Med feil Sett inn Sirus2014 Intervjuing

7.7 Instruks til enkeltspørsmål

Vær forsiktig med å bruke kategoriene "vet ikke" og "neker" hvis de ikke spesielt står i spørsmålsteksten. Det er viktig å prøve å få IO til å gi et annet svar, men uten å presse i noen retning. Noen ganger kan IO trenge litt tid for å komme frem til svaret, og da er det viktig å være tålmodig. Når IO likevel svarer "vet ikke" eller neker å svare, pass da på at du bruker riktig tast - "F8" for "vet ikke" og "F9" for "nekting", eller spørsmålstegnknapp og utropstegnknapp i verktøylinja.

SivStat

Her skal du registrere IOs formelle sivilstatus

Av og til røykere

Vi ønsker å få med personer som vanligvis røyker, selv om de ikke har røykt den siste tiden (Røyk_2: "Røyker du nå eller vanligvis...").

Avhold

Her skal alle alternativer leses opp. Spørsmålet er formulert på denne måten for å muliggjøre sammenligning over tid og mellom land.

Type-spørsmålene

I denne bolken skal vi kartlegge hvilke alkoholtyper IO har drukket siste fire uker, hvor ofte IO har drukket hver av alkoholtypene og mengden.

Ang kartlegging av mengde - her er det to veier i skjema:

- IO som drikker ukentlig
- IO som drikker sjeldnere enn en gang i uken

For IO som drikker aktuell alkoholtipe ukentlig: her ønsker vi å kartlegge faktisk gjennomsnittlig forbruk pr uke for de siste fire ukene.

For IO som drikker aktuell alkoholtipe sjeldnere enn ukentlig: kartlegge faktisk forbruk siste fire uker.

Det kan være mest utfordrende å kartlegge forbruket for IO som drikker ukentlig, da de blir bedt om å oppgi et snitt pr uke. Det betyr at IO først må huske alt IO har drukket de siste fire ukene, og deretter beregnet et gjennomsnitt pr uke. Det vil være en enklere oppgave for IO som har et regelmessig drikkemønster enn for IO som ikke har det.

Mengde-spørsmålene

Her skal vi kartlegge hvor ofte IO har drukket ulike mengder alkoholenheter. Det er i disse spørsmålene alkoholenhet-begrepet introduseres. For IO som for eksempel på det meste har drukket 6-11 alkoholenheter, skal vi også kartlegge hvor ofte de har drukket mengde-kategoriene under (3-5 alkoholenheter og 1-2 alkoholenheter).

Sistgang_3

Med måltid menes hovedmåltid som frokost, lunsj, middag eller kveldsmat.

Sistgang_5

I svaralternativ 5, ”...var alene”, tenker vi både på situasjoner hvor man faktisk er alene på et sted, som for eksempel hjemme, og også situasjoner hvor man sitter alene på et sted med mange andre mennesker, som for eksempel et utested.

Audit2 og Audit 3

Disse spørsmålene kan virke repeterende for IO, da de tidligere har svart på nesten det samme i Mengde-spørsmålene. Forskjellen på Audit2/Audit3 er at referanseperioden er 12 måneder, og ikke fire uker som i Mengde-spørsmålene.

Grunnen til at Audit-spørsmålene er med, er fordi de representerer en annen måte å måle alkoholbruk på. De er et sett av spørsmål som til sammen gir en score på risikofull alkoholbruk. De ble utviklet av WHO og brukes internasjonalt.

Spørsmål om narkotika

Vi kartlegger først forbruk av cannabis, deretter andre narkotiske stoffer og til slutt nye rusmidler.

Andre narkotiske stoffer er kokain, ecstasy, amfetaminer, relevin, heroin, ghb/gbl og lsd. Dvs stoffer som har vært i bruk i lengre tid.

Nye rusmidler omfatter stoffer som ofte kalles «legal highs» eller «research chemicals», og som blant annet markedsføres som lovlige varianter til illegale stoffer (selv om de er ulovlige). Stoffene deles inn i to grupper

- Syntetiske cannabinoider
- Syntetiske katinoner

I tillegg har vi en kategori for andre nye rusmidler for å kunne fange opp helt nye typer.

Disse stoffene går under mange navn:

Syntetiske cannabinoider (når det selges som urteblander) kalles også “herbal blends” og “incense” som fellesbetegnelse, men selges under produktnavn som: «Spice», “K2”, “K2 Summit”, “Spice Gold”, “Spice Silver”, “Spice Diamond”, “Genie”, “Zohai”, “Yucatan Fire”, “Banana Cream Nuke”, “Aroma”, og “Red X Dawn”. Når det selges i pulverform har det vanligvis navn som AM-2201, JWH-018 osv.

Syntetiske katinoner (mephedrone er vanligst) kan selges under navn som ”M-Cats”, ”Meph”, “Drone”, “Mmcat”, “Miaow Miaow”, “Bubbles”, “Rush”, “Drone”, “Bounce” og “Sub-coca”. Mephedrone markedsføres også som ”research chemicals”, “badesalt”, “plantegjødning”, “luftrenser”.

Can2 og Can9

En gang kan også være et eller flere trekk, det må ikke nødvendigvis være en hel joint/pipe. IO kan også ha prøvd eller brukt cannabis ved for eksempel å spise det eller drikke te eller lignende. Det skal også regnes med.

Can8

Hvis det er vanskelig for IO å si nøyaktig hva som ble brukt siste gang er det viktig å få frem om det ble kjøpt eller ikke.

Ans10

Dersom IO ikke husker nøyaktig, be han/hun anslå cirka hvor mange måneder det er snakk om.

NegKons2-7

Det kan være vanskelig for IO å vite om vedkommende som har utsatt IO for skade, fornærmelser eller lignende er alkoholpåvirket eller narkotikapåvirket, eller begge deler. Hvis IO for eksempel en gang har vært redd for at en person som var påvirket skulle skade han/henne, men IO klarer ikke avgjøre om vedkommende var påvirket av alkohol eller narkotika, skal episoden registreres ett av stedene.

Vekstreduserende preparater

Vi skal kartlegge bruk av preparater som ikke er tillatt i Norge og bruk utenfor legens foreskrivning. Dvs at man enten har skaffet seg stoffene ulovlig eller bruker mer eller på annen måte enn det legen har forskrevet.

AntPers

Vi er her ute etter kosthusholdningen. Det betyr at man er felles om mat- og boutgiftene, men det er ingen betingelse at personene spiser til de samme tidene eller er i slekt med hverandre. Personer som ikke bor fast sammen med IO, skal holdes utenfor.

Hvem skal regnes som fast bosatt i en bolig?

Hovedregelen er at en person skal regnes som fast bosatt der vedkommende regelmessig tar sin døgnhvile. Det er imidlertid en del spesielle regler og unntak å være oppmerksom på.

1. Ektefeller/samboende med felles bolig, regnes alltid som fast bosatt i denne boligen, også i de tilfeller én eller begge er fraværende på grunn av arbeid (f.eks. er til sjøs), skolegang/studier eller vernepliktjeneste. I tilfeller der ektefeller/samboende har flyttet fra hverandre, skal de regnes til hver sin husholdning selv om boet ennå ikke er skiftet, og de derfor juridisk fortsatt eier en bolig i fellesskap. Ektefelle/samboer som er fast bosatt i institusjon regnes ikke med i husholdningen (se pkt 5).

2. Personer 18 år og over som er registrert som fast bosatt hos sine foreldre, men som er fraværende p.g.a. skolegang/studier skal bare regnes som fast bosatt i foreldrehjemmet hvis de bor hjemme minst 4 dager

pr. uke. Denne regelen er viktig. Den bryter med en hovedregel i folkeregistrenes bostedsregistrering. Dette innebærer bl.a. at enslige studenter i de fleste tilfeller skal registreres som egen husholdning på det faktiske oppholdsstedet, og ikke som en del av foreldrehusholdningen.

3. Unge under 18 år som bor borte p.g.a. skolegang skal regnes som bosatt i foreldrehjemmet.

4. Et midlertidig opphold som en vet er av mindre enn 6 måneders varighet regnes ikke som fast bosetting på oppholdsstedet, med mindre oppholdsstedet er personens eneste bostedsmessige tilknytning i dette tidsrommet.

5. Forpleide (også barn) i institusjoner og personer anbrakt i privat pleie, regnes som fast bosatt på oppholdsstedet dersom oppholdet antas å vare i minst 6 måneder. Personer som er innlagt på andre sykehus eller er innsatt i fengsel, skal regnes som fast bosatt der de hadde sitt faste bosted før innleggelsen/innsettelsen.

6. Personer som avtjener vernepliktjeneste skal regnes som bosatt i den husholdningen de tilhørte før de dro til militæret, og skal svare ut fra det.

Lykke til med intervjuingen!

Figurregister

1. Oversikt svarinngang.....	9
2. Svarprosent og årsaker til frafall i prosent.....	11
3. Utvikling i svarprosent og frafall 2012-2015.....	13

Tabellregister

1. Nøkkeltall.....	7
2. Utvalg fordelt på kjønn og aldersgrupper	8
3. Bruttoutvalg, frafall og nettoutvalg og differansen mellom netto- og bruttoutvalg fordelt på kjønn, alder og landsdel. Prosent	10
4. Svarprosent og årsaker til frafall etter kjønn, alder, landsdel og utdanning. Prosent av bruttoutvalg	12
5. Standardfeil i prosentpoeng for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser, for enkelt tilfeldig utvalg	15

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-9261-3 (elektronisk)

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway